

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

นางสาวศิรฉัตร เจริญสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

Factors Affecting to Social Media Behavior of Students in Private University

Miss Keereewan Charoensuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2018

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยเอกชน

ชื่อและนามสกุล

นางสาวศิรวรรณ เจริญสุข

แขนงวิชา

การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง

2. รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

.....ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วัฒน์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

ผู้วิจัย นางสาวศิริวรรณ เจริญสุข รหัสนักศึกษา 2572800833

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง (2) รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา
ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน และ (3) ศึกษาอำนาจพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนจากปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายก่อนเลือกแบบเทียบอัตราส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานสื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ตัวแปรทำนายทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่านิยม อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ตัวแปรทำนายทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ ค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถร่วมกันพยากรณ์การใช้สื่อสังคมของนักศึกษาได้ร้อยละ 53

คำสำคัญ ปัจจัยที่ส่งผล พฤติกรรม สื่อสังคม นักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชน

Thesis title: Factors Affecting to Social Media Behavior of Students in Private Universities.

Researcher: Miss Keereewan Charoensuk; **ID:**; 2572800833;

Degree: Master Degree of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Thesis advisors: (1) Dr. Wanlapa Sabaiying, Assistant Professor;

(2) Dr.Niranat Sansa, Associate Professor; **Academic year:** 2018

Abstract

The purpose of this research were (1) to compare social media using behavior of students at private universities in Bangkok as classified by sex, age and study year ; (2) to study the relation of values, friend influence and instruction activity with social media using behavior of the students; (3) to study the predictive power of values, friend influence and instruction activity which predicting the social media using behavior of the students.

The research sample consisted of 400 students at private universities in Bangkok who were determined based on Yamane's method, Sample Random Sampling and proportional stratified random sampling. The instrument used in this research was a questionnaire of factors that affecting to Social Media Behavior of students in private Universities with reliability coefficient at .83. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, analysis of variance, correlation analysis, and multiple regression analysis.

The research finding showed that (1) students with different personal factors in age had significantly different in their social media using behavior at the .05 level of statistical significance; (2) values, friend influence and schooling activity were related to the social media using behavior of the students at the .05 level level of statistical significance and (3) the three predicting variables values, friend influence and schooling activity could be combined to predict the social media using behavior of the students by 53 percent.

Keywords: Factors affecting, Behavior, Social media, Students, Private universities

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และคำแนะนำอันทรงคุณค่า รวมถึงการช่วยเหลือ กำกับ และดูแลตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรนาท แสนสา ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงมา ณ. โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ดูแลให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่ง รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่อนุเคราะห์เวลาในการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณพ่อแม่ และครอบครัวที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นแรงใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่เป็นตัวอย่างและแบบอย่างให้เรียนรู้และเข้าใจจิตวิทยานุคคลมากยิ่งขึ้น

คุณประโยชน์ใดที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกท่านที่ได้กล่าวถึงในเบื้องต้น ขอให้ประสบแต่ความสุขและความเจริญยิ่งขึ้นไป

ศิริวรรณ เจริญสุข

พฤศจิกายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม	6
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคม	19
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม	33
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล	61
ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทำนาย	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	71
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	84
ประวัติผู้วิจัย	92

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตารางที่ 4.2 แสดงการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน.....	63
ตารางที่ 4.3 แสดงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษาเป็นรายด้าน.....	64
ตารางที่ 4.4 แสดงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน.....	65
ตารางที่ 4.5 แสดงระดับค่านิยมที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา.....	67
ตารางที่ 4.6 แสดงระดับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของ นักศึกษา.....	69
ตารางที่ 4.7 แสดงระดับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของ นักศึกษา.....	70
ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษาจากปัจจัย ส่วนบุคคลด้านเพศ.....	71
ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษาจากปัจจัย ส่วนบุคคลด้านอายุ.....	71
ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษาจากปัจจัย ส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษา.....	72
ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรม การเรียนการสอนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา.....	73
ตารางที่ 4.1 แสดงอำนาจการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา จากปัจจัยทำนาย ด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน.....	74

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบันเป็นสังคมที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก มนุษย์ได้เรียนรู้ที่จะพัฒนาสิ่งต่างๆ เพื่อให้ชีวิตได้อยู่อย่างสะดวกสบายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่ สิ่งของอุปโภคบริโภค หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสบายอื่นๆ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการสื่อสารเพื่อการติดต่อซื้อขายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้โลกของเรากำลังอยู่ในยุคดิจิทัล กล่าวคือการสื่อสารในรูปแบบของการใช้โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต (Internet) กันอย่างแพร่หลาย โดยโทรศัพท์มือถือ (mobile phone) หรือสมาร์ทโฟน (smartphone) ได้กลายเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิต เรียกได้ว่าปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ในยุคดิจิทัลนี้ เพราะในโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนนอกจากจะใช้ประโยชน์ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแล้วยังสามารถใช้ประโยชน์ในด้านการสื่อสารกับสังคมได้อีกด้วย

สื่อสังคม (Social Media) เป็นสื่อกลางที่ให้คุณค่าทั่วไปมีส่วนร่วมสร้างและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ซึ่งสื่อสังคมที่รู้จักกันแพร่หลายและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) กูเกิล (Google) และทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น โดยมีการศึกษาพบว่าคนไทยมีการใช้สื่อสังคมในปี พ.ศ. 2561 สูงถึง 51 ล้านคน และเป็นการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนสูงถึง 46 ล้านคน (Hootsuite, 2018) และสาเหตุสำคัญที่ทำให้สื่อสังคมได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ได้แก่ การใช้งานที่ง่าย เข้าถึงกลุ่มคนได้รวดเร็ว มีการแสดงความคิดเห็นไปมา และสื่อที่นำมาแบ่งปันมีลักษณะหลากหลาย รวมทั้งการพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีการสื่อสารและอินเทอร์เน็ต ทำให้มีแนวโน้มค่อนข้างชัดเจนว่าสื่อสังคมจะเป็นสื่อหลักของผู้คนในโลกอนาคตอย่างแท้จริง

ปัจจุบันมีการใช้งานสื่อสังคมในวงกว้างเพื่อประโยชน์หลายประการ ในด้านการศึกษา นั้นสื่อสังคมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้และข่าวสารเพิ่มเติม รวมถึงสามารถเผยแพร่แบ่งปันสารสนเทศให้กับผู้อื่น เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานหรือเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

เป็นช่องทางในการสนับสนุนให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่ แบ่งปันความรู้ไปยังผู้อื่น และเรียนรู้ด้วยการอภิปรายร่วมกัน (Kivunja, 2015 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ ศรಾವณะวงศ์ และอื่นๆ, 2560)

จากการใช้งานอย่างแพร่หลายของสื่อสังคมบนโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนในปัจจุบันทำให้เราได้เห็นภาพของผู้คนทุกเพศ-วัยที่เดิน นั่ง หรือยืนอยู่ในสถานที่สาธารณะต่างก็หมกมุ่นอยู่กับโทรศัพท์มือถือของตนตลอดเวลา โดยไม่สนใจเหตุการณ์และผู้คนที่อยู่รอบข้าง จนเกิดคำขานนามว่า “สังคมก้มหน้า” เพราะทุกคนสนใจอยู่แต่กับโทรศัพท์มือถือของตนจนก่อให้เกิดปัญหาตามมาตามมา เช่น ปัญหาการคุกคามผ่านสื่อสังคม ปัญหาการโจรกรรมเอกลักษณ์ของบุคคล ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวห่างเหิน ปัญหาการใช้สื่อสังคมจนสมาธิสั้น ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาการทำร้ายตัวเองไปจนถึงการฆ่าตัวตาย เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าสื่อสังคมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดทั้งคุณอนันต์และโทษมหันต์ โดยเฉพาะกับผู้ที่อยู่ในวัยเรียนซึ่งยังขาดวุฒิภาวะในการเลือกใช้สื่อสังคมดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของบุคคล โดยเลือกศึกษากับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม เพื่อลดหรือป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตัวผู้ใช้สื่อสังคมเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ไปจนถึงประเทศชาติต่อไปในอนาคต

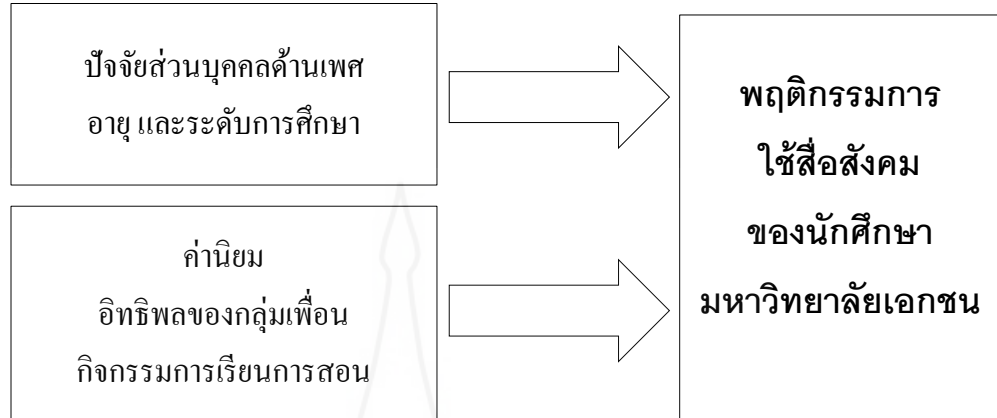
2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

2.3 เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

4.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

5.1 รูปแบบและวิธีการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research)

5.2 ประชากร นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 200,000 คน (ข้อมูล ณ. พศ. 2558)

5.3 กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ 95 และใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเทียบอัตราส่วน

5.4 ตัวแปรอิสระ ค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

5.5 ตัวแปรตาม พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม

6. นิยามศัพท์

6.1 ค่านิยม หมายถึง ความเชื่ออย่างหนึ่งของบุคคลที่จะยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความรู้สึกรู้สึกของตนเอง โดยอาศัยเหตุผลที่จะยอมรับหรือเชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งจะประพฤติหรือปฏิบัติแบบเดียวกันซ้ำๆ จนกระทั่งผู้อื่นรู้ว่าตนเองมีความเชื่อ แนวคิด หรือค่านิยมอย่างไร

6.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การที่พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งๆ หรือกลุ่มหนึ่งๆ ที่ชอบพอกันรักใคร่และสนิทสนมคุ้นเคยกัน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของบุคคลอื่นในลักษณะทางเดียว

6.3 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือแนวปฏิบัติ จากครูไปสู่ผู้เรียนด้วยวิธีการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผน ตามที่ครูได้เลือกสรรแล้ว เพื่อให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

6.4 สื่อสังคม หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ร่วมกันมีสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆ โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกัน มีการดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรร่วมกัน แต่สมาชิกของเครือข่ายยังคงมีความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน

6.5 พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลเมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า ซึ่งบางพฤติกรรมอาจสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสได้ เรียกว่า พฤติกรรมภายนอก และบางพฤติกรรมไม่อาจสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสได้ เรียกว่า พฤติกรรมภายใน

6.5 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งมีการตอบสนองที่สามารถสังเกตเห็นได้ในการใช้เครือข่ายสังคม เช่น ความถี่ ช่วงเวลาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ นอกจากจะช่วยให้เกิดความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร อันจะเป็นแนวทางให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหาแนวทางในการควบคุมดูแลให้การใช้สื่อสังคมของนักศึกษาเป็นไปอย่างเกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะได้ประโยชน์อื่น ๆ อีก ดังนี้

7.1 ได้ค้นวัตกรรมทางการแนะแนว ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

7.2 สามารถนำแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของประชากรในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อศึกษาแนวทางในการควบคุมดูแลให้การใช้สื่อสังคมเป็นไปอย่างเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชน” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวรรณกรรมต่างๆอันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคม
3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

1.1 ความหมายของพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจและภายนอก อาจทำไปโดยรู้ตัว ไม่รู้ตัว อาจเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ผู้อื่นอาจสังเกตการกระทำนั้นได้และสามารถใช้เครื่องมือทดสอบได้ (วิธี แจ่มกระติก, 2541, น. 14)

บลูม (Bloom , 1975, น. 65) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ อาจเป็นสิ่งสังเกตเห็นได้หรือสังเกตเห็นไม่ได้

เฉลิมพล ต้นสกุล (2541, น. 2) ให้ความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า หมายถึง ปฏิกริยาและกิจกรรมที่บุคคลแสดงออก ซึ่งสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ โดยสามารถแบ่งพฤติกรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นการกระทำที่สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) เป็นกระบวนการที่บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้

อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ (2543, น. 10) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำที่สังเกตได้เช่น การพูด การเดิน และการกระทำที่สังเกตไม่ได้ เช่น การรู้สึก การจำ โดยพฤติกรรมเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งกระตุ้นภายในและภายนอก

ลักขณา สริวัฒน์ (2544, น. 17) พฤติกรรม หมายถึง การกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของจิตใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจสังเกตเห็นได้โดยตรงหรือทางอ้อม

ธนัญญา ชีระอนิษฐ (2555, น.5) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง อาการที่แสดงออกของมนุษย์ ปฏิบัติได้ต่อบุคคลหรือสิ่งเร้าที่อยู่รอบตัว โดยจากการสังเกตหรือการใช้เครื่องมือช่วยวัดพฤติกรรม ซึ่งส่งผลต่อกระบวนการทางร่างกาย

ชนตติ สยนาพันธ์ (2555) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการหลังกำเนิด อันเกิดจากการร่วมสังสรรค์กับสังคม โดยบุคคลจะปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่

สุมิตร สุวรรณ (2556) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการต่างๆ ที่มนุษย์แสดง หรือปฏิบัติที่เกิดขึ้นเมื่อเจอกับสิ่งเร้า สามารถจำแนกพฤติกรรมต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วได้เป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่นอาการสะดุ้ง และพฤติกรรมที่สามารถควบคุมและจัดระเบียบได้

สรุปความได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลเมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า ซึ่งบางพฤติกรรมอาจสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสได้ เรียกว่า พฤติกรรมภายนอก และบางพฤติกรรมไม่อาจสังเกตเห็นหรือสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสได้ เรียกว่า พฤติกรรมภายใน

1.2 ประเภทของพฤติกรรม

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2542, น. 2-5) ได้แบ่งพฤติกรรมของมนุษย์ออกเป็น 5 ประเภทด้วยกัน คือ

1) พฤติกรรมที่ปรากฏด้วยการสังเกต ได้แก่ พฤติกรรมภายนอก (Overt) เป็นพฤติกรรมที่ปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน และพฤติกรรมที่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ได้แก่ พฤติกรรมภายใน (Covert)

2) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในร่างกายเมื่อบุคคลมีวุฒิภาวะ เป็นพฤติกรรมความพร้อมที่เกิดขึ้น โดยมีตัวกำหนดคือธรรมชาติ และมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวคอยกระตุ้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3) พฤติกรรมที่กระทำโดยรู้ตัว (Conscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตสำนึก และพฤติกรรมที่กระทำโดยไม่รู้ตัว (Unconscious) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับจิตไร้สำนึก หรือจิตใต้สำนึก หรือเรียกอีกอย่างว่าพฤติกรรมที่ขาดสติสัมปชัญญะ

4) พฤติกรรมทางกายภาพ (Physiological Activities) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยใช้อวัยวะของร่างกายอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยแขนหรือขา การปรับเปลี่ยนอิริยาบถของร่างกาย การพยักหน้า การโคลงตัว เป็นต้น และพฤติกรรมทางจิตใจ (Psychological Activities) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในระดับความคิด ความเข้าใจ หรืออารมณ์ เป็นต้น

5) พฤติกรรมที่ควบคุมได้ (Voluntary) เป็นพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุมและการสั่งการด้วยสมอง จึงสามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามที่ต้องการ และพฤติกรรมที่ควบคุมไม่ได้ (Involuntary) เป็นพฤติกรรมการทำงานของระบบร่างกายที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ เช่น กิริยาสะท้อน สัญชาตญาณ และการทำงานของระบบอวัยวะภายใน เป็นต้น

กาญจนา พูนสินรุ่งโรจน์ (2558, น. 14) ได้แบ่งพฤติกรรมของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์ เป็นแรงผลักดันที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ซึ่งความต้องการนี้จะแบ่งออกเป็นความต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางจิตใจ

2) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงผลักดันของสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขแห่งการเสริมแรง และเงื่อนไขแห่งการลงโทษ โดยผลจากการกระทำของคนเรามีอยู่ 2 ประการ คือ ผลการกระทำที่ทำให้พอใจจะทำหน้าที่เป็นแรงเสริมให้การกระทำนี้มีต่อไป (เงื่อนไขแห่งการเสริมแรง) และผลการกระทำที่ทำให้ไม่พอใจจะเป็นตัวการที่ทำให้คนเราหยุดพฤติกรรม (เงื่อนไขแห่งการลงโทษ)

3) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากทั้งแรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยลักษณะภายในตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม ทั้งนี้องค์ประกอบภายในตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน และทั้งคู่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ (2560) ได้จำแนกพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด (Innate behavior) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นพฤติกรรมที่ได้มาจากกรรมพันธุ์ สัตว์สามารถแสดงออกได้โดยไม่ต้องเรียนรู้มาก่อน มีแบบแผนเดียวกัน (Stereotyped) ไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยนโดยการเรียนรู้ พฤติกรรมประเภทนี้จะมีลักษณะเฉพาะของแต่ละสปีชีส์ (Species-specific)

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ (Learning behavior) สามารถปรับเปลี่ยนได้ อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ จำแนกเป็น 6 ประเภทดังนี้

2.1) พฤติกรรมความเคยชิน (Habituation)

2.2) พฤติกรรมการฝังใจ (Imprinting)

2.3) การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข (Classical conditioning)

2.4) การลองผิดลองถูก (Operant conditioning หรือ Trial and error)

2.5) การลอกเลียนแบบ (Observational learning)

2.6) การรู้จักใช้เหตุผล (Insight learning หรือ reasoning)

2.7) การใช้ความคิดประมวลข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Cognition)

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2556, น. 2-3) แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล จะโดยรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ตาม เป็นกระบวนการที่ไม่สามารถสังเกตได้และไม่สามารถใช้เครื่องมือ วัดได้โดยตรง หากเจ้าของพฤติกรรมไม่บอก (บอกกล่าว เขียน หรือแสดงท่าทาง) ได้แก่ ความคิด อารมณ์ความรู้สึก ความจำ การรับรู้ ความฝัน รวมถึง การรับสัมผัสต่างๆ เช่น การได้ยิน การได้กลิ่น ความรู้สึกทางผิวหนัง เป็นต้น ทั้งนี้ พฤติกรรมภายในจำเป็นต้องอนุมานหรือคาดเดาผ่านพฤติกรรมภายนอก โดยพฤติกรรมภายในสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พฤติกรรมภายในที่เกิดขึ้นโดยรู้สึกตัว (Conscious process) เป็นพฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมรู้สึกตัวว่ากำลังเกิดพฤติกรรมนั้นๆ หากไม่บอก ไม่แสดงอาการ หรือท่าทางใดๆ ก็ไม่มีผู้ใดรับรู้ได้ว่าเกิดพฤติกรรมนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น อารมณ์ความรู้สึก ความคิด ความฝัน จินตนาการ เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมภายในที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้สึกรู้ตัว (Unconscious process) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยที่เจ้าของพฤติกรรมไม่รู้สึกรู้ตัว หากแต่มีผลต่อพฤติกรรมภายนอก ยกตัวอย่างเช่น แรงจูงใจ ความคาดหวัง ความวิตกกังวล เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) คือ การกระทำหรือปฏิกิริยาทางร่างกาย ที่ทั้งเจ้าตัวและบุคคลอื่นสามารถสังเกตผ่านอวัยวะรับสัมผัสหรือประสาทสัมผัส (ตา หู จมูก ลิ้น หรือ ผิวหนัง) หรือใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ช่วยสังเกต ทั้งนี้ สามารถแบ่งพฤติกรรมภายนอกออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 พฤติกรรมภายนอกชนิดโมลาร์ (Molar Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้โดยใช้อวัยวะรับสัมผัส ไม่ต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเดิน การวิ่ง การจาม เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมภายนอกชนิดโมเลกุล (Molecular Behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้หรือวัดได้ด้วยเครื่องมือทางการแพทย์หรือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เช่น การทำงานของต่อมต่างๆ ในร่างกาย การทำงานของอวัยวะภายใน หรือการทำงานของระบบประสาท เป็นต้น

1.3 องค์ประกอบของพฤติกรรม

ปรเมษฐ์ กลิ่นหอม (2552) อธิบายว่า การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจากการผสมผสานขององค์ประกอบต่างๆ ในตัวมนุษย์ แล้วจึงถูกกล่อมเกลาด้วยสิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่

1) การรับรู้ เป็นการแปลความหมายจากการสัมผัส โดยเริ่มตั้งแต่การมีสิ่งเร้ามากระทบกับอวัยวะรับสัมผัสทั้งห้า และส่งประสาทไปยังสมองเพื่อการแปลความ

2) สติปัญญา เป็นความสามารถภายในตัวบุคคลที่จะทราบได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ระดับของสติปัญญาสังเกตได้จากการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ความถูกต้อง ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา และการปรับตัว

3) การคิด เป็นกระบวนการทำงานของสมองในการสร้างสัญลักษณ์ หรือภาพให้ปรากฏในสมอง ความสามารถในการคิดนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา

4) เจตคติ เป็นสภาพความพร้อมของความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ เจตคตินี้เป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคล ต่อเหตุการณ์ สิ่งของ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5) อารมณ์ เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีผลมาจากตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น ทั้งที่มาจากภายใน ได้แก่ความไม่สบาย ความเจ็บปวด และอาจมาจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น บุคคล อุณหภูมิ ดินฟ้าอากาศ ทั้งนี้อารมณ์อาจมีความหมายได้หลายแง่ ทั้งแง่ดีและแง่ไม่ดี

ครอนบัค (L.J. Cronbach. 1963) กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ คือ

1) เป้าหมายหรือความมุ่งหมาย คือ วัตถุประสงค์ หรือความต้องการซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรม เช่น ความต้องการมีน้ำมีตาในสังคม

2) ความพร้อม หมายถึง ระดับวุฒิภาวะและความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

3) สถานการณ์ หมายถึง คู่ทางหรือโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4) การแปลความหมาย เป็นการพิจารณาคู่ทาง หรือสถานการณ์เพื่อเลือกหาวิธีที่คิดว่าจะสนองความต้องการเป็นที่พอใจมากที่สุด

5) การตอบสนอง คือ การดำเนินทำกิจกรรมตามที่ตัดสินใจเลือกสรรแล้ว

6) ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ผลที่เกิดขึ้นการกระทำกิจกรรมนั้นซึ่งอาจได้ผลตรงข้ามที่คาดไว้ หรือตรงข้ามกับที่คาดหวังไว้ก็ได้

7) ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง เป็นปฏิกริยาที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นไม่สามารถตอบสนองตามความต้องการ จึงต้องกลับไปแปลความหมายใหม่ เพื่อเลือกหาวิธีที่จะตอบสนองความต้องการได้ ถ้าเห็นว่าเป้าประสงค์นั้นมันเกินความสามารถ ก็ต้องยอมละเลิกความต้องการนั้นเสีย

สุชาสินี ศรีวิชัย (2552) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมมี 2 ประการ ได้แก่

1) สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้มีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรม และเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าใจภายในจะลดความสำคัญลง สิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่เด็กได้รับรู้ในสังคมจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่าบุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้อื่น

2) สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือ หู ตา คอ จมูก การสัมผัส สิ่งเร้าที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจที่เรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่พอใจ ทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เช่น คำชมเชย การยอมรับของเพื่อน ส่วนการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ สิ่งเร้าที่ไม่พอใจหรือไม่พึงปรารถนานำมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลง เช่น การลงโทษเด็กเมื่อลักขโมย การปรับเงินเมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น

1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

1.4.1 อิทธิพลของปัจจัยทางพันธุกรรมต่อพฤติกรรม

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2556, น. 16) กล่าวว่า พันธุกรรม (Genetics) คือ ลักษณะต่างๆ ของบรรพบุรุษซึ่งจะถ่ายทอดไปยังผู้สืบทอดเชื้อสายรุ่นต่อไป ทั้งนี้พบว่าการถ่ายทอดทางพันธุกรรมจะไม่ใช้การถ่ายทอดลักษณะทั้งหมดของบรรพบุรุษ กล่าวคือ มีเพียงคุณลักษณะบางอย่างของบรรพบุรุษที่ได้ส่งทอดไปยังรุ่นต่อไป ซึ่งแต่ละคนจะได้รับลักษณะทางพันธุกรรมที่แตกต่างกันไป คุณลักษณะต่างๆ ที่ได้รับสืบทอดจะมีผลต่อกระบวนการทำงานของร่างกายทั้งภายในและภายนอก ซึ่งจากการศึกษา พบว่า อิทธิพลจากยีนส์เพียงตัวเดียว (Monogenic transmission) จะปรากฏในลักษณะทางกายภาพมากกว่าทางพฤติกรรม ขณะที่พบว่า อิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมเกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างยีนส์หลายตัว (Polygenic transmission) ยกตัวอย่างเช่น โรคทางจิตเวชบางชนิด อาทิ โรคจิตเภท อารมณ์แปรปรวน โรควิตกกังวล และโรคทางพฤติกรรม อาทิ พิษสุราเรื้อรัง หรือพฤติกรรมบางลักษณะ อาทิ พฤติกรรมชอบผจญภัย เสี่ยงภัย หรือพฤติกรรมแบบเพศทางเลือก เป็นต้น

Nevid (2012) พบว่า บุคลิกภาพของมนุษย์ที่หมายรวมถึงพฤติกรรมและลักษณะนิสัยได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมทั้งหมด เพียงแตกต่างกันในระดับของอิทธิพลในแต่ละบุคคลและแต่ละพฤติกรรม เช่น สติปัญญา ความขี้อาย ความหุนหันพลันแล่น ความก้าวร้าว การชอบเข้าสังคม เจตคติต่อสิ่งต่างๆ เช่น คนตรี กีฬา หรือศิลปะ รวมถึงพื้นฐานทางอารมณ์ว่าเป็นคนขี้มึนขี้แ่มแง่มใส มีความสุข หรือเศร้า กิจกรรมหรืองานที่ชื่นชอบ และพฤติกรรมทางสังคม เป็นต้น นอกเหนือจากบุคลิกภาพโดยทั่วไปที่ได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรมแล้ว ปัญหาทางจิตใจบางลักษณะมีความเกี่ยวข้องกับพันธุกรรมเช่นเดียวกัน อาทิ โรควิตกกังวล ความผิดปกติ ทางอารมณ์ ความผิดปกติทางบุคลิกภาพชนิดต่อต้านสังคม การเสพติดสารเสพติดและแอลกอฮอล์ รวมถึงโรคจิตเภท

1.4.2 อิทธิพลของปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่อพฤติกรรม

หัสติน แก้ววิชิต (2559) กล่าวว่า พฤติกรรมในลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ ทั้งที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ต่างมีเหตุจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อาทิ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติต่างๆ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ครอบครัว เพื่อน สถานศึกษา ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น โดยสิ่งแวดล้อมสามารถส่งผลต่อพฤติกรรม ของบุคคลได้ตั้งแตอยู่ในครรภ์มารดาเป็นต้นไป ซึ่งอิทธิพลทางสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล ได้แก่ โภชนาการ การนอน การเลี้ยงดู เพื่อน เทคโนโลยี เป็นต้น

สาโรช บัวศรี (2537, น. 79 อ้างถึงใน ปราชญา กล้าผจญ, 2548, น. 282) กล่าวว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดมาแล้วถ้าได้มีโอกาสอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เลือกสรรไว้เป็นอย่างดี เช่น ได้อยู่ในสังคมของผู้ที่มีวัฒนธรรม ได้รับการฝึกฝนให้อ่านออกเขียนได้ ได้รับการฝึกฝนในหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ได้รับการฝึกฝนในเรื่องการประกอบอาชีพที่สุจริต และได้รับการสั่งสอนและฝึกฝนในเรื่องจริยธรรมอย่างเพียงพอ ฯลฯ มนุษย์ก็จะเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจชีวิตของตน รู้จักละอายและเกรงกลัวต่อความชั่ว ปฏิบัติตนตามแนวทางของจริยธรรมที่ตนเองได้เล่าเรียนและฝึกฝนมา โลกะ โทสะ โมหะของเขาก็จะลดลงไปตามลำดับ ปัญหาต่างๆ ในชีวิตก็จะลดลงตามไปด้วย และอาจกล่าวได้ว่าได้ประสบกับชีวิตที่ดีพอสมควร

1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

1.5.1 กลุ่มโครงสร้างของจิต (Structuralism)

กลุ่มนี้เกิดจากผลงาน ของ อี.พี. ทิสเชอเนอร์ (อ้างถึงใน สุธาสิณี ศรีวิชัย, 2552) วัตถุประสงค์ของจิตวิทยากลุ่มนี้ คือ การวิเคราะห์ภายในจิตใจของมนุษย์ (introspection) หรือ การพินิจภายในด้วยความระมัดระวัง ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะและประสบการณ์เกี่ยวกับจิตสำนึกแบบง่ายๆ แล้วนำมาหาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่นๆ กลุ่มนี้เห็นว่าควรทำการวิเคราะห์สิ่งย่อยๆ หลายๆ อัน ทั้งสิ่งที่ยากและง่ายรวมเข้าเป็นกลุ่ม

ก่อน พยายามมองว่าจิตประกอบด้วยประสบการณ์ย่อยๆ หลายๆ อัน นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้สนใจศึกษาถึงเรื่องจิตธาตุ (mental elements) คือ เชื่อว่ามนุษย์ประกอบด้วยร่างกายกับจิตใจ ซึ่งต่างก็เป็นอิสระแก่กัน แต่ก็ทำงานสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของบุคคลเกิดการจากกระทำของร่างกาย ซึ่งการกระทำของร่างกายนั้นเกิดจากการควบคุมและสั่งการของจิตใจ ซึ่งกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าโครงสร้างของจิตประกอบไปด้วย จิตธาตุ (mental elements) ซึ่งจิตธาตุนี้ประกอบด้วยสัมผัส (sensation) รู้สึก (feeling) และจินตนาการหรือภาพจิต หรือจิตภาพ หรือจินตภาพ หรือมโนภาพ (image) จิตธาตุทั้ง 3 นี้ เมื่อมาสัมพันธ์กันภายใต้สถานการณ์แวดล้อมที่เหมาะสม ก็จะก่อให้เกิดรูปจิตผสมขึ้น เช่น เกิดความคิด อารมณ์ ความจำ การหาเหตุผล ฯลฯ ซึ่งจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญคือความเชื่อในเรื่ององค์ประกอบของบุคคลว่า บุคคลประกอบไปด้วยร่างกายและจิตใจ จิตใจยังแบ่งย่อยได้ เช่น ส่วนที่เกี่ยวกับการคิด การจำ ฯลฯ และสิ่งที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษานักการศึกษาเชื่อว่าหากต้องการฝึกจิตธาตุส่วนใดให้มีความสามารถต้องฝึกฝนเรื่องนั้น โดยเฉพาะ เช่น วิชาที่เกี่ยวกับการท่องจำ วิชาที่ต้องใช้ทักษะ วิชาที่ต้องใช้ความคิด เป็นต้น

1.5.2 กลุ่มหน้าที่ของจิต (Function a lism)

ผู้พัฒนาในกลุ่มนี้ คือ วิลเลียม เจมส์ ผู้บุกเบิกเริ่มต้น คือ จอร์จ นิวฮิวส์ และ เจมส์ แองเจิล นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เน้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ การทดสอบทางจิต และการใช้เนื้อหาวิชาต่างๆ โดยเน้นเกี่ยวกับ “อะไร” และ “เพื่ออะไร” สนใจเกี่ยวกับว่ามีสิ่งมีชีวิตทำอะไร และการกระทำนี้จะรวมถึงอากัปกริยาที่แสดงออกรวมกับความตั้งใจในการกระทำ ซึ่งจิตจะมีหน้าที่ควบคุมการกระทำกิจกรรมของร่างกายในการที่ร่างกายในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยแนวความคิดของกลุ่มหน้าที่ของจิตสรุปได้ 2 ประการ ได้แก่

- 1) การแสดงออก หรือการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคล เป็นการแสดงออกของจิตเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ถ้าต้องการจะศึกษาจิตใจของคนต้องศึกษาที่การแสดงออก หรือการกระทำของเขาในสถานการณ์ต่างๆ
- 2) พฤติกรรมการกระทำ และการแสดงออกของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมา นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จึงมุ่งศึกษาวิธีการเรียนรู้ การจูงใจ การแก้ปัญหา ความจำของคนเพื่อที่จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ แนวคิดของกลุ่มนี้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาคือเพื่อให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ว่าการศึกษาคือการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม วิธีการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ให้มากที่สุด

1.5.3 กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

ผู้นำกลุ่มนี้ คือ จอห์น บี วัตสัน (John B. Watson อ้างถึงใน สุชาติศรีวิรัช, 2552) กลุ่มนี้ไม่เห็นด้วยกับวิธีการพินิจภายในหรือวิธีการตรวจสอบตนเอง และถูก

วิพากษ์วิจารณ์มากในเรื่องที่ว่าพยายามทำให้มนุษย์เป็นเหมือนเครื่องจักรวัดสันมีความเห็นว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำที่ทุกคนเห็นได้ ส่วนจิตสำนึกเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่สามารถมองเห็นได้ ดังนั้นศาสตร์ควรจะเกี่ยวข้องกับความจริงทุกคนเห็นได้ มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเราเกิดขึ้นจากการแสดงอาการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และการตอบสนองติดต่อกันไปเรื่อยๆ จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ เชื่อว่าพฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุมาจากสิ่งเร้า จิตวิทยาคลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไข เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชื่อว่าการฝึกรวมเด็กให้มีพฤติกรรมตามที่ปรารถนาได้ พฤติกรรมของคนเกิดการเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นไปเองธรรมชาติ

ทฤษฎีในกลุ่มกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่สำคัญ ได้แก่ การเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก ((Ivan Pavlov) ที่เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์ทั่วไปสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งเร้า ที่กระตุ้นพฤติกรรมหรือกระบวนการบางลักษณะของร่างกาย โดยในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษ 1900 Pavlov ให้ความสนใจในการศึกษากระบวนการย่อยอาหารของร่างกาย ในการศึกษาได้ใส่ผงเนื้อเข้าไปในปากสุนัข ส่งผลให้สุนัขน้ำลายไหลมากกว่าปกติ แต่ด้วยความบังเอิญ Pavlov พบว่าผงเนื้อไม่ได้เป็นเพียงสิ่งเร้าเดียวที่กระตุ้นการหลั่งน้ำลายของสุนัข หากแต่มีสิ่งเร้าอื่นๆ อีกที่ไม่มีความเป็นไปได้ที่จะกระตุ้น อาทิ งานอาหาร เจ้าหน้าที่ส่งอาหาร รวมถึงเสียงประตู เป็นต้น Pavlov จึงแบ่งรายละเอียดของสิ่งเร้าและพฤติกรรมออกเป็น

1) สิ่งเร้าที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Unconditioned stimulus: UCS) คือ สิ่งเร้าที่กระตุ้นการตอบสนองที่ไม่ต้องผ่านการเรียนรู้มาก่อน (สิ่งเร้าโดยอัตโนมัติ)

2) การตอบสนองที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Unconditioned response: UCR) คือ การตอบสนองของร่างกายที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการกระตุ้นของสิ่งเร้าที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข

3) สิ่งเร้าที่ต้องวางเงื่อนไข (Conditioned stimulus: CS) คือ สิ่งเร้าที่สามารถ กระตุ้นการตอบสนองได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าที่ไม่ต้องวางเงื่อนไขเนื่องด้วยไม่มีผลใดๆ กับการตอบสนอง

4) การตอบสนองจากการวางเงื่อนไข (Conditioned response: CR) คือ การตอบสนองโดยอัตโนมัติที่เกิดจากสิ่งเร้าที่ต้องวางเงื่อนไข ซึ่งในบางครั้งพบว่าการตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไขจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการตอบสนองที่ไม่เกิดจากการวางเงื่อนไข หากแต่แตกต่างกันที่ความเข้มข้นของการตอบสนอง

โดย Pavlov ได้ทำการทดลอง คือ การสั้นกระดิ่งก่อนการให้ผงเนื้อ ซึ่งเดิมทีเสียงกระดิ่งไม่ได้มีผลใดๆ ต่อปฏิกิริยาของร่างกายสุนัข ยกเว้นการปลุกให้ตื่นเพียงเท่านั้น จึงจัดเสียงกระดิ่งเป็นสิ่งเร้าที่ต้องวางเงื่อนไข (CS) แต่หลังจากนั้นสุนัขจะเริ่มเชื่อมโยงเสียงกระดิ่งเข้า

กับผงเนื้อ และท้ายสุดคือจะหลั่งน้ำลายเพียงแค่นี้ได้ยืนเสียงกระดิ่ง (การตอบสนองจากการวางเงื่อนไข: CR)

1.5.4 กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis)

ผู้นำจิตวิทยาคนกลุ่มนี้ คือ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud อ้างถึงใน สุธาสิณี ศรีวิชัย, 2552) ฟรอยด์เป็นจิตแพทย์ชาวเวียนนา ประเทศออสเตรีย ฟรอยด์ได้วิเคราะห์ภาวะจิตใจของคนเราออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ภาวะจิตรู้สำนึก (conscious mind) คือภาวะที่คนเรารู้สึกตัวว่าเราคือใคร กำลังทำอะไร รู้ตัว รู้ตนว่าเป็นอะไร คือเป็นภาวะที่คนเรารู้สึกตัวมีสติ นั่นเอง ส่วนจิตใต้สำนึก (subconscious mind) คือ สภาพที่ไม่รู้ตัวบางขณะ เป็นเหตุการณ์ที่ไม่จำและไม่ได้สัมผัสทีเดียว แต่ไม่ได้นึกถึงในขณะนั้น จะนึกขึ้นมาได้อีกครั้งก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นเตือนทำให้นึกออกหรือคิดได้ทันที เป็นประสบการณ์ต่างๆ ที่เก็บไว้ในรูปของความทรงจำ เป็นสภาวะที่คนเราสามารถระลึกได้ และจิตไร้สำนึก (unconscious mind) เป็นสภาวะที่คนเรากลับกลบบางสิ่งบางอย่างเอาไว้ในส่วนลึกของจิตใจ บางครั้งเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่รู้สึกตัว ไม่รู้ว่าการทำสิ่งนั้นเพราะอะไร เป็นสิ่งที่เก็บกดเอาไว้หรือพยายามที่จะลืม บางครั้งก็อาจลืมไปได้จริงๆ เพราะอาจเป็นสถานการณ์ที่เจ็บปวดไม่อยากจะจำไว้ การออกของจิตไร้สำนึกหรือสิ่งที่เรากลับกลบเอาไว้เหล่านี้มักจะออกมาในรูปของความฝัน การละเมอการปลั่งปากพูดออกไป หรือการสะกดจิตของจิตแพทย์เพื่อต้องการรู้ถึงจิตไร้สำนึกซึ่งเป็นความขัดแย้งในใจและเชื่อว่าเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมที่ผิดปกติและบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาของบุคคล นอกจากนี้ ฟรอยด์ยังได้วิเคราะห์องค์ประกอบของจิต หรือ พลังจิต ออกเป็น 3 ส่วน คือ อิด (id) หรือ ตัณหา คือ ความอยากทั้งหลายทั้งปวง ความต้องการดั้งเดิมของมนุษย์ รวมทั้งสัญชาติญาณและแรงขับ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจิตที่คอยกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามหลักแห่งความพอใจ (pleasure principle) เพื่อตอบสนองความต้องการของตน เป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้ขัดเกลา ไม่คำนึงถึงอะไรทั้งสิ้น แสดงออกให้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ ทำพฤติกรรมต่างๆ ตามความพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกมาภายใต้อิทธิพลของอิดนี้จึงมีลักษณะค่อนข้าง ก้าวร้าว หยาบคาย เห็นแก่ตัว บางครั้งโหดร้าย เป็นต้น ส่วนอีโก้ (ego) คือ พลังจิตที่ควบคุมการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมซึ่งบุคคลได้รับมาจากการในสังคม ได้ผ่านการอบรมมาแล้ว การแสดงออกของอีโก้นั้นยึดหลักของเหตุผล (reality principle) เป็นเหตุเป็นผลหาทางให้อิดได้ตอบสนองโดยไม่ขัดกับคุณธรรม หรือค่านิยมของสังคม ให้บุคคลแสดงพฤติกรรมดำเนินไปอย่างเหมาะสม และตัวสุดท้าย คือ ซุปเปอร์อีโก้ (super ego) คือ ส่วนที่เป็นอุดมการณ์ ค่านิยมอุดมคติ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของความรู้สึกชอบชั่วดีบทบาทของกลุ่มจิตวิเคราะห์นี้จะเน้นหนักไปทางด้านบุคลิกภาพ การแนะนำ และมักเกี่ยวข้องกับผู้ที่มิมีปัญหาทางด้านจิตใจ ใช้ประโยชน์ในจิตวิทยาคลินิก การให้คำปรึกษา ศึกษาพวกอปติ โดยจะศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติของมนุษย์โดยทั่วไป

1.5.5 กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychology)

ผู้นำจิตวิทยาในกลุ่มนี้ คือ แมกซ์ เวอร์ไธเมอร์ กับคณะ คือ เคิร์ท คอฟกา และวูฟแกง โดห์เลอร์ (1912 อ้างถึงใน สุชาติณี ศรีวิชัย, 2552) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ยึดถือเอาส่วนรวมทั้งหมดเป็นสำคัญ หลักสำคัญที่เกี่ยวกับจิตวิทยาเกสตัลท์ ได้แก่

1) การรับรู้ภาพและพื้น (figure and ground) การที่คนเรารับภาพต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือรูปภาพทางเรขาคณิต เป็นรูปต่างๆขึ้นมาได้นั้น เพราะเส้นต่างๆตัดพื้น ทำให้เกิดภาพขึ้นมามองเห็นเป็นกระสวน (pattern) ของรูปภาพต่างๆ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างภาพและพื้น บางครั้งเราจะมองเห็นภาพและพื้นสลับกัน การเห็นเป็นแบบไหนขึ้นอยู่กับการมองหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

2) การรับรู้เป็นหมวดหมู่และเป็นกระสวน (perceptual grouping and pattern) กระสวนที่เรียบง่ายของเส้น ของจุด ย่อยมีความสัมพันธ์กับจนเรามองเห็นเป็นกลุ่มเดียวกันได้ง่ายเนื่องจากโครงสร้างของภาพต่างๆ มีอิทธิพลบังคับให้เราเห็นเป็นกระสวนไปตามที่จงใจจัดไว้

3) การพิสูจน์การรับรู้ (perceptual hypothesis) ภาพที่มองอาจจะกลับไปกลับมาก็ได้ (reversible figure) การเห็นภาพกลับได้เช่นนี้ชี้ว่าในเมื่อสิ่งเร้าเสนอภาพมาให้เลือกเป็นสองแง่เช่นนี้ เราต้องกำหนดไว้ว่าการมองของเรานั้น เป็นสิ่งที่จะต้องพิสูจน์ให้ถ่องแท้เสียก่อนว่าเราจะรับรู้ความหมายอันไหน

4) มายาแห่งการรับรู้ในการมองภาพ (visual illusion) บางครั้งเราเลือกรับรู้ภาพผิดอันเป็นผลจากการพิสูจน์สมมุติฐานไม่ออก เราจะพบภาพมายาทันที แบ่งออกเป็น (1) มายาแห่งการรับรู้อาจได้จากปัจจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของขนาด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับส่วนอื่นๆ ที่ห้อมล้อมอยู่ (2) มายาแห่งการรับรู้อาจเกิดขึ้นจากเอาภาพหนึ่งฉายเข้าไปในมิติที่สาม ทำให้เกิดการตัดกันของเส้นตรง (3) มายาที่เกิดจากเส้นขนานที่ถูกอิทธิพลของระยะไกล เช่น เราทราบว่ายาวรถไฟนั้นขนาดเดียวกันตลอด กระนั้นเราก็เห็นส่วนที่ไกลกว้างกว่าส่วนที่ใกล้ เราเรียกว่า ponzo illusion

5) การหยั่งเห็น (insight) กลุ่มนี้เชื่อว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของคนเรานั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการหยั่งเห็น คนเราจะหยั่งเห็นได้ต้องอาศัยการมีประสบการณ์เป็นตัวช่วยในการรับรู้การนำหลักของจิตวิทยาเกสตัลท์มาใช้

โดยจิตวิทยาเกสตัลท์เน้นเรื่องการรับรู้และการรับรู้ และมีการนำหลักมาใช้ ได้แก่ (1) มนุษย์มีแนวโน้มที่จะแสวงหาข้อยุติ หากมีสถานการณ์ หรือปัญหาใดยังไม่เสร็จสิ้น สมบูรณ์มนุษย์จะมุ่งความสนใจจนกว่าจะได้รับการคำตอบในเรื่องนั้นอย่างบูรณ์ (2) มนุษย์มุ่งสนองความต้องการในปัจจุบันให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์ แต่ละคนจะรับรู้ต่างๆ ตามความต้องการในขณะนั้นของตน เช่น วัตถุทรงกลมสำหรับที่กำลังหิวอาจเห็นเป็นลูกแอปเปิ้ล ส่วนเด็กที่กำลังอยากเล่นจะ

เห็นเป็นฟุตบอลก็ได้ (3) พฤติกรรมของมนุษย์เป็นหน่วยรวม ที่มีความสำคัญมากกว่าพฤติกรรมย่อยหลายๆ อันมารวมกัน เช่น การฟังดนตรี เป็นกระบวนการที่เกิดจากการรวมเสียงตัวโน้ตแต่ละตัวรวมกันเป็นทำนองเพลง (4) พฤติกรรมของมนุษย์จะเป็นที่เข้าใจและมีความหมาย เมื่อทราบถึงที่มาของพฤติกรรมนั้นเช่น เด็กที่ถูกพ่อแม่เขียนตีเสมอ เมื่อเห็นครูเดินถือไม้บรรทัดเข้ามาหา ก็อาจคิดว่าครูกำลังจะเขามาโทษตัวเอง (5) ประสบการณ์ที่มนุษย์ได้รับเป็นผลจากหลักการภาพและพื้น ถ้าเราให้ความสนใจต่อสิ่งใดในขณะนั้น สิ่งนั้นเป็นภาพและสิ่งอื่นจะเป็นพื้น เช่น ในขณะที่เราดูภาพวาดสีและรูปทรงถือเป็นภาพจะเปลี่ยนเป็นพื้น จะเห็นได้ว่าจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์นี้เป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ได้ผลดีกับปัญหาต่างๆ หลายด้าน เช่น การบรรลุดังกล่าว การพัฒนาสภาพจิต การสื่อสารระหว่างบุคคล การตัดสินใจแก้ปัญหา การพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์

1.5.6 กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

ผู้นำกลุ่มนี้ คือ คาร์ล โรเจอร์ (Carl R. Rogers) และ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) มีแนวคิดดังนี้ (กันยา สุวรรณแสง, 2540)

- (1) เชื่อว่ามนุษย์ที่จิตใจ มีความรู้สึก มีความรัก ต้องการความอบอุ่น ต้องการความเข้าใจและมีความสามารถเฉพาะตัว
- (2) เชื่อว่ามนุษย์พยายามที่จะรู้จักและเข้าใจตนเองอื่นและและยอมรับในความสามารถของตนเอง
- (3) เชื่อว่ามนุษย์เราทุกคนต่างก็เข้าใจผู้อื่นและยอมรับตนเองอยู่แล้ว ต่างก็มุ่งสร้างความเป็นที่สมบูรณ์ให้แก่ตนเอง
- (4) เชื่อว่ามนุษย์ควรมีอิสระที่จะเลือกกระทำ เลือกประสบการณ์ให้แก่ตนเอง
- (5) เห็นว่าวิธีการค้นคว้า และ แสวงหาความรู้หรือข้อเท็จจริงต่างๆ นั้น เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญกว่าตัวความรู้หรือข้อเท็จจริง เพราะ โลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตัวความรู้จึงไม่คงที่ตายตัว ดังนั้นที่สำคัญก็วิธีการแสวงหาความรู้

กลุ่มนี้มองว่ามนุษย์มีแต่สิ่งที่ดีงาม ทุกคนอยากทำความดี จะเน้นคุณค่าความเป็นเพราะมนุษย์ มีความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบด้วยกันทุกคน

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

กาญจน์กรรณ สุอังคะ (2559) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการขับขีรถจักรยานยนต์ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสี่ยงเกิดอุบัติเหตุในการขับขีรถจักรยานยนต์ คือ ขับรถแบบเสี่ยงอันตรายเพราะเสียงเชียร์จากคนอื่น ขับรถเร็วเพื่อให้คนอื่นเห็นว่าแน่จริง ขับรถเร็วเพื่อแสดงให้คนอื่นเห็นว่ามีความสามารถที่ดีในการขับขี่ ขับรถเร็วเพื่อให้เพื่อนต่างเพศพอใจ ขับรถเร็วเกินกว่าอัตราที่กำหนด แข่งรถกันหน้าเมื่อเขาขับขีรถในความเร็วกว่าที่กำหนด ขับรถตามหลังคันหน้า

อย่างกระชั้นชิด ขับรถเร็วกว่าคนอื่นเสมอ ฝ่าฝืนกฎเพื่อจะไปให้เร็วขึ้น ละเลยกฎเพื่อจะให้พ้นจากสภาพการจราจร ถ้าเห็นสัญญาณไฟเหลืองจะเร่งไปเลย ขับขี่ฝ่าสัญญาณไฟแดงเมื่อเห็นถนนว่าง ขับรถสวนทางจราจร ไม่สวมหมวกนิรภัยในการขับขี่ ไม่ปฏิบัติตามกฎเพราะมันยุ่งยาก ขณะที่เปลี่ยนสัญญาณไฟเขียวจะรีบออกรถทันที และเมื่อมีรถใหญ่อยู่ข้างหน้าจะรักษาระยะห่างเอาไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องจากปัจจัยด้านทัศนคติเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรขับขี่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของวัยรุ่นที่ใช้รถจักรยานยนต์

อภิวัฒน์ น้ำทรัพย์ (2545) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรซื้อเทปและซีดีเพลง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การโฆษณาตามสื่อต่างๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรตัดสินใจซื้อเทปเพลงของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการโฆษณาด้วยภาพและเสียงพร้อมกันเป็นตัวเร้าที่สำคัญให้เกิดพฤติกรรมกรซื้อขึ้น

ศรัญญา อธิชนะ (2553) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนวัยรุ่นมีพฤติกรรมความรุนแรง ได้แก่ (1) สาเหตุด้านตนเอง พบว่านักเรียนวัยรุ่นมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับผู้ปกครองเป็นประจำ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมความรุนแรงว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นปกติธรรมดา และการมีพฤติกรรมความรุนแรงทำให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ประกอบกับนักเรียนเป็นวัยรุ่นมีลักษณะเป็นคนโมโหง่าย อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย (2) สาเหตุด้านครอบครัว พบว่า เกิดจากการมีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ครอบครัวหย่าร้าง บิดา หรือมารดาเสียชีวิต นักเรียนขาดการดูแลและเอาใจใส่จากผู้ปกครอง บรรยากาศในบ้านไม่น่าอยู่อาศัย มีการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และ (3) สาเหตุทางสังคม พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ถูกเพื่อนชักชวนให้มีเรื่องชกต่อยทะเลาะวิวาท นักเรียนชอบติดตามข่าวนักเรียนนักศึกษาข่าวกวกรุมทำร้ายกันจนส่งผลให้เกิดความเคียดชังต่อพฤติกรรมความรุนแรงว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่น และ นักเรียนเล่นเกมส่ที่มีเนื้อหาความรุนแรงเป็นประจำ ทำให้ซึมซับเอาพฤติกรรมความรุนแรงไว้กับตัวเอง และแสดงพฤติกรรมความรุนแรงต่อเพื่อนหรือคนที่อ่อนแอกว่า

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรใช้เครือข่ายทางสังคมของวัยรุ่น พบว่า พฤติกรรมหลงใหลสื่อสังคม และติดกรใช้งานสื่อสังคม เป็นผลมาจากความเพลิดเพลิน และอิทธิพลทางสังคม การที่วัยรุ่นมีความเพลิดเพลินในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมทำให้เกิดความชื่นชอบและสนุกสนาน รวมถึงการทำเป็นกระแสนิยมจนทำให้อัตรากรใช้สื่อสังคมของวัยรุ่นเพิ่มสูงมากขึ้น

ไชยพจน์ ศรีวะสุทธิ์ (2555) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรเรียนให้มีวินัยและความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การใช้แรงจูงใจโดยให้คำชมเชย และการติดตามจากผู้ปกครองและครูประจำวิชา ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการ

เรียนและสนใจเรียนมากขึ้น โดยเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น อย่างเห็นได้ชัด คือ ไม่คุยและเล่นในขณะที่ครูสอน ส่งงานและการบ้านในเวลาที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มาเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน รู้จักวางแผนในการเรียนและเตรียมตัวสำหรับการศึกษาต่อ ส่งผลให้การเรียนดีขึ้น และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ตามที่มุ่งหวังไว้

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคม

2.1 ความหมายของสื่อสังคม

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2558) สื่อสังคม (Social networks) เป็นระบบทางสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น เพื่อน ญาติ พี่น้อง ผู้ร่วมงาน เป็นต้น

ธีรวิภา กายแก้ว (2556) สื่อทางสังคม หมายถึงรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมของปัจเจกบุคคลกลุ่มผ่านรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยการทำกิจกรรมร่วมกันตลอดจนมีเป้าหมายเดียวกัน

WHO (1984) ให้ความหมายว่า สื่อสังคม หมายถึง สัมพันธภาพทางสังคมและความเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคลซึ่งอาจก่อให้เกิดการเข้าถึง หรือการระดมการสนับสนุนทางสังคมเพื่อสุขภาพ

หทัยรัฐณ์ เอื้อสามาลัย (2542) สรุปว่า สื่อสังคมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยอาจเป็นทั้งวัตถุหรือไม่ใช่วัตถุซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

เสรี พงศ์พิศ (2548) ได้ให้ความหมายของสื่อสังคมไว้ว่า คือ ขบวนการทางสังคม อันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกัน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่างโดยที่สมาชิกของเครือข่ายยังคงมีความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน

สำนักส่งเสริมศักยภาพชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน (2547) ให้ความหมายของสื่อสังคมว่า หมายถึง กลุ่ม องค์กร หลายกลุ่มซึ่งมารวมตัวกันประสานเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ ถักทอ สร้างสรรค์กิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เกิดพลังในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายทุกองค์กร และให้ชุมชนเข้มแข็ง

ศิริพร กนกชัยสกุล (2553) กล่าวไว้ว่าเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีและเว็บรูปแบบใหม่นั้นเอง ผู้ใช้สามารถใช้เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลและความเป็นตัวตนผ่าน Blog หรือแสดงรูปภาพเพื่อให้เพื่อนๆ ได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (Update) ของ

คนรวมถึงเปิดโอกาสให้รู้จักกันผ่านเพื่อนของเพื่อนซึ่งก็คือการใช้ Networking ของเพื่อนทำความรู้จักกับบุคคลอื่นนั่นเอง

ณัฐพร มัถกุดมลาภ , (2554) ให้ความหมายของ สื่อสังคม หรือสังคมออนไลน์ คือ รูปแบบของสังคมบนโลกอินเทอร์เน็ต ที่ผู้เล่นอินเทอร์เน็ตจะแบ่งปันความสนใจ หรือเรื่องราวต่างๆ เข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนใหญ่จะใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีทั้งการส่งอีเมลหรือข้อความ

สุรศักดิ์ ปาเฮ, (2554) ได้กล่าวว่า โซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บูรณาการด้านเนื้อหาและการถ่ายทอดโดยวิธีการที่หลากหลายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ใช้งานที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เสรี พงศ์พิศ (2556) กล่าวว่า สื่อสังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลคนหรือองค์กรที่สนใจสื่อสารสัมพันธ์กันหรือดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน โดยไม่ทำให้แต่ละคนหรือแต่ละองค์กรสูญเสียความเป็นอิสระ

สรุปได้ว่า สื่อสังคม หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของเครือข่ายที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ร่วมกันมีสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในรูปแบบต่างๆ โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความต้องการบางอย่างร่วมกัน มีการดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานของความเอื้ออาทรร่วมกัน แต่สมาชิกของเครือข่ายยังคงมีความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน

2.2 รูปแบบทั่วไปของเครือข่ายสังคม

เศรษฐะพงษ์ มะลิสวรรณ (2552) กล่าวว่า เครือข่ายสังคมเป็นการสื่อสารข้อมูลผ่านเว็บบอร์ด เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันระหว่างผู้ใช้ในกลุ่มต่างๆ ที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นสังคมเสมือนจริงในโลกอินเทอร์เน็ตที่ผูกพันเข้าช้อนอยู่กับโลกของการดำเนินชีวิตจริงในปัจจุบัน สามารถแบ่งเครือข่ายสังคมออกได้เป็น 7 ประเภทได้แก่

1) ประเภทแหล่งข้อมูลหรือความรู้ (Data / Knowledge) เป็ที่รวบรวมข้อมูล หรือความรู้ในเรื่องต่างๆ ทั้งเนื้อหาทางวิชาการ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สินค้า บริการ การท่องเที่ยว แผนที่เดินทาง เป็นต้น

2) ประเภทเกมส์ออนไลน์ มีลักษณะเป็นเกมส์ที่เล่นบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยผู้เล่นสามารถที่จะแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นต่างๆ กับผู้เล่นคนอื่นๆ ที่อยู่ในเกมส์ได้

3) ประเภทสร้างเครือข่ายสังคม เป็นการตามหาเพื่อนเก่าที่ไม่ได้พบเจอกัน หรือหาเพื่อนใหม่ให้เครือข่ายได้รู้จักเรามากยิ่งขึ้น โดยการใส่รูปภาพ หรือบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา

4) ประเภทภาพถ่าย เป็นการถ่ายภาพออนไลน์เพื่อ โหว่ หรือซื้อขายกันบนเครือข่ายสังคม

5) ประเภทสื่อ (Media) เป็นการแบ่งปันภาพ คลิป หรือเพลง ฯลฯ

6) ประเภทซื้อขาย เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมและเติบโตขึ้นเป็นอย่างมากมาโดยตลอด แต่ไม่นับว่าเป็นสื่อสังคมที่แท้จริง เนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกัน เน้นเฉพาะการติชมสินค้าและการสั่งซื้อสินค้าเป็นส่วนใหญ่

7) ประเภทอื่นๆ ได้แก่ เวปบอร์ดทุกประเภทนอกเหนือจาก 6 ประเภทที่กล่าวมา

2.3 ระดับของสื่อสังคม

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2558) กล่าวว่าสื่อสังคม เป็นระบบย่อยของสังคม ที่สนับสนุนโดยเครือข่ายของสื่อ (media network) มีในทุกๆระดับ จำแนกได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล (individual relations) โดยแต่ละคนจะสร้างจุดเชื่อมกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน คนคุ้นเคย เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และอื่นๆ ระดับนี้ จะได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายของสื่อและอินเทอร์เน็ต

2. ระดับความสัมพันธ์ของกลุ่มและองค์กร เป็นการเชื่อมโยงของกลุ่มถาวรและชั่วคราวโดยใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์และ โทรคมนาคม (group and organizational relations)

3. ระดับความสัมพันธ์ของสังคม (societal relations) เป็นระดับความสัมพันธ์ระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กรที่ทำให้เกิดสังคมที่มีการเชื่อมโยงโดยใช้เครือข่ายของสื่อ ความสัมพันธ์ของระดับนี้ทำให้เกิดเศรษฐกิจเครือข่าย หรือเศรษฐกิจใหม่

4. ระดับความสัมพันธ์ของโลก (global relations) เป็นระดับความสัมพันธ์ของสังคมทั่วโลกและองค์การระหว่างประเทศ

2.4 การวิเคราะห์สื่อสังคม (Social Network Analysis)

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2558) พัฒนาการของการวิเคราะห์เครือข่าย เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 1930 เมื่อนักสังคมวิทยาชาวเยอรมันได้ศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคม (Marin and Wellman, 2011) โดยมีการใช้จุด (points) เส้น (lines) ความเชื่อมโยง(connections) ในการวิเคราะห์และอธิบายรูปแบบของความสัมพันธ์ ได้แก่งานวิจัยที่สืบเสาะหาความสัมพันธ์ทางสังคมและลักษณะของเครือข่าย โดยเรียกวิธีการนี้ว่าวิธีการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องทางสังคม (Sociometry) และได้มีผู้คิดค้นการวิเคราะห์สังคมมิติ(Sociogram) เพื่อใช้แทนการมองเครือข่ายทางสังคมด้วยจุด (points) และเส้น(lines) วิธีการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องทางสังคม (Sociometry) จึงเป็นสาขาสำคัญของการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงและการศึกษาชุมชน ในทางจิตวิทยาสังคมได้ใช้รูปแบบของกระบวนการกลุ่ม (group dynamics) เป็นแนวทางการศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่ม

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสื่อสังคมเริ่มต้นที่มหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษในปี 1950 เมื่อนักมานุษยวิทยาสังคมวิเคราะห์การเคลื่อนย้ายประชากรและข้อขัดแย้งภายในชุมชนอาฟริกันและยุโรป ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีโครงสร้างนิยม (structuralism) ในการมองสังคม และต่อมาได้เรียกว่าเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมได้พัฒนาขึ้นโดยสถาบันทาวิสต็อก (Tavistock Institute) ของอังกฤษ ต่อมามีการศึกษาเครือข่ายความสัมพันธ์ของชุมชนและความเป็นญาติในลอนดอน โดยได้นำแนวทางของความเชื่อมโยงและการตั้งรกรากมาเป็นแนวทางในการศึกษาเครือข่ายสังคม ต่อมานักวิจัยชาวอเมริกันได้ศึกษาโครงสร้างความเป็นญาติและการเคลื่อนย้ายชุมชนผิวขาวจากชิคาโก ต่อมาการศึกษาการทำงานและการศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนบทบาทของบุคคลในการเชื่อมโยงของสังคม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของชุมชนที่เกิดจากเครือข่ายส่วนบุคคล ซึ่งเป็นส่วนผสมผสานการสนับสนุนของสังคม และแนวทางที่ทำให้เกิดทุนทางสังคม ต่อมามีการขยายการศึกษาเครือข่ายสังคมเป็นการศึกษาเครือข่ายทางการเมืองและนโยบาย เป็นต้น

การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม หมายถึง กลุ่มของความสัมพันธ์ซึ่งเป็นกลุ่มของบุคคลหรือตัวแสดง (actors) รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ actors และความสัมพันธ์ระหว่าง actors การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม (Carolan, 2014, pp. 4-5) ประกอบด้วย

1. Actor ศูนย์กลางของการวิเคราะห์เครือข่ายคือความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยของสังคมที่เรียกว่า social units หรือ actors และผลลัพธ์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์นั้น
2. Ties เชื่อมโยง actors เข้าด้วยกัน เป็นการเชื่อมโยงแบบใด เช่น การคุยกันหรือส่งข้อความถึงกัน (Behavioral interaction) การพักอาศัยอยู่ในทำเลเดียวกัน การนั่งทานข้าวด้วยกัน (Physical connection) การเรียนชั้นเดียวกัน การอยู่ในกลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน (Association of affiliation) การเห็นว่าบุคคลนั้นเป็นเพื่อนหรือศัตรู (Evaluation of one person by another) การรู้ว่าบุคคลนั้นเป็นหัวหน้าหรือลูกน้อง หรือตำแหน่งหน้าที่ใด (Formal relations) การมีทางเลือกที่สามารถเลือกได้ (Moving between places or status)
3. Groups ระดับพื้นฐานของเครือข่ายสังคมคือการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลหรือตัวแสดงที่สร้างจุดเชื่อมโยงระหว่าง บุคคล 2 คน การเชื่อมโยงระหว่างบุคคล 2 คนทำให้เกิด dyad ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของการวิเคราะห์เครือข่ายสังคม ดังนั้น dyad จึงเป็นกลุ่มของ actors ในขณะที่ triads เป็น triads of actors. ซึ่งการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับ dyads, triads หรือ subgroups
4. Relation ข้อมูลจะถูกรวบรวมจากหลายๆ จุดเชื่อมโยง หรือ Ties เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง actors ดังนั้นจึงมีการวัดหลายๆ ความสัมพันธ์ว่าเป็นกลุ่มของ Ties ที่เชื่อมโยงกันระหว่าง actors ในกลุ่ม สำหรับกลุ่มของแต่ละบุคคลอาจวัดได้หลายๆ ความสัมพันธ์

โดย คาโรแลน (2014) สรุปว่า คนทุกคนที่นำมาเรียงรายชื่อ (Lists) ในเครือข่ายสังคมถือว่าเป็นตัวแสดงหรือ actors ของเครือข่าย ซึ่งตัวแสดงในการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมเรียกว่า โหนด (nodes) และเวทิกซ์(vertices) ในการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมมี 2 ลักษณะคือ

1. Eco network เป็นการศึกษาเครือข่ายความสัมพันธ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประกอบด้วย focalactors เรียกว่า ego และคนที่ ego ติดต่อกับเรียกว่า alters ซึ่งหมายถึงคนที่มีความเชื่อมโยง (tie) กับ actor

2. Complete network เป็นการศึกษากลุ่มคนและความสัมพันธ์ของกลุ่มคนเหล่านั้น เป็นความสัมพันธ์ของหลายๆ ego networks ที่เชื่อมโยงกัน เป็นกลุ่มขององค์กรหรือกลุ่มบุคคลในขอบเขตของเครือข่ายเดียวกัน

ส่วนวิธีการอธิบายความสัมพันธ์ของเครือข่ายสังคม มี 2 รูปแบบคือ การอธิบายด้วยกราฟ (graph, graph theory) ซึ่งเป็นการแสดงเครือข่ายสังคมด้วยภาพ และการอธิบายด้วยตาราง (matric) ซึ่งสามารถอธิบายได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. วิธีการทางสังคมศาสตร์ (Social Science) ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสังคมเช่น นักเขียน พนักงาน อาจารย์ นักศึกษา เป็นการศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลและผลกระทบต่อการกระทำในรูปเครือข่ายสังคม มักจะใช้อธิบายว่าใครเป็นผู้นำ ใครเป็นผู้ตามในเครือข่ายสังคมนั้น

2. วิธีการทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Science) โดยใช้กราฟเป็นการเชื่อมโยงด้วยโหนด (nodes) และจุดเชื่อมโยง (links) ปัจจุบันทฤษฎีกราฟมักใช้ในการหา Communities in networks โดยใช้ formula และ geometric concept ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสังคมขนาดใหญ่

2.5 ประเภทของสื่อสังคม

สุริวรรณ แจ่มจิตร (2558) ได้จำแนกเครือข่ายทางสื่อสังคมออนไลน์ออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. สร้างและประกาศตัวตน (Identity Network) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประเภทนี้ใช้สำหรับให้ผู้เข้าใช้งานได้มีพื้นที่ในการสร้างตัวตนขึ้นมาบนเว็บไซต์ และสามารถที่จะเผยแพร่เรื่องราวของตนผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยลักษณะของการเผยแพร่อาจจะเป็นรูปภาพ วิดีโอ การเขียนข้อความลงในบล็อก อีกทั้งยังเป็นเว็บที่เน้นการหาเพื่อนใหม่ หรือการค้นหาเพื่อนเก่าที่ขาดการติดต่อ

2. สร้างและประกาศผลงาน (Creative Network) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประเภทนี้ เป็นสังคมสำหรับผู้ที่ใช้ที่ต้องการแสดงออกและนำเสนอผลงานของตัวเอง สามารถแสดงผลงานได้จากทั่วทุกมุมโลก จึงมีเว็บไซต์ที่ให้บริการพื้นที่เสมือนเป็นแกลเลอรี (Gallery) ที่ใช้จัด

โชว์ผลงานของตัวเองไม่ว่าจะเป็นวิดีโอ รูปภาพ เพลง อีกทั้งยังมีจุดประสงค์หลักเพื่อแชร์เนื้อหา ระหว่างผู้ใช้เว็บที่ใช้ฝากหรือแบ่งปัน โดยใช้วิธีเดียวกันแบบเว็บฝากภาพ แต่เว็บนี้เน้นเฉพาะไฟล์ที่เป็นมัลติมีเดีย ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทนี้ ได้แก่ YouTube, Flickr, Multiply, Photobucket และ Slideshare เป็นต้น

3. ความชอบในสิ่งเดียวกัน (Passion Network) เป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำหน้าที่เก็บในสิ่งที่ชอบไว้บนเครือข่าย เป็นการสร้าง ที่คั่นหนังสือออนไลน์ (Online Bookmarking) มีแนวคิดเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเก็บหน้าเว็บเพจที่คั่นไว้ในเครื่องคนเดียวก็นำมาเก็บไว้บนเว็บไซต์ได้ เพื่อที่จะได้เป็นการแบ่งปันให้กับคนที่มีความชอบในเรื่องเดียวกัน สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการเข้าไปหาข้อมูลได้ และนอกจากนี้ยังสามารถโหวตเพื่อให้คะแนนที่คั่นหนังสือออนไลน์ที่ผู้ใช้คิดว่ามีประโยชน์และเป็นที่ยอมรับ ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ Digg, Zickr, Ning, del.icio.us, Catchh และ Reddit เป็นต้น

4. เวกีทำงานร่วมกัน (Collaboration Network) เป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ต้องการความคิด ความรู้ และการต่อยอดจากผู้ใช้ที่เป็นผู้มีความรู้ เพื่อให้ความรู้ที่ได้ออกมาได้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเกิดการพัฒนาในที่สุด ซึ่งหากลองมองจากแรงจูงใจที่เกิดขึ้นแล้ว คนที่เข้ามาในสังคมนี้มักจะเป็นคนที่มีความภูมิใจที่ได้เผยแพร่สิ่งที่ตนเองรู้ และทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้ในเรื่องต่างๆ ในลักษณะเนื้อหา ทั้งวิชาการ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สินค้า หรือบริการ โดยส่วนใหญ่มักเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ในลักษณะเวกีทำงานร่วมกัน ในลักษณะเวกีทำงานร่วมกัน เช่น Wikipedia, Google earth และ Google Maps เป็นต้น

5. ประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประเภทนี้มีลักษณะเป็นเกมออนไลน์ (Online games) ซึ่งเป็นเว็บที่นิยมมากเพราะเป็นแหล่งรวบรวมเกมไว้มากมาย มีลักษณะเป็นวิดีโอเกมที่ใช้สามารถเล่นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เกมออนไลน์นี้มีลักษณะเป็นเกม 3 มิติที่ผู้ใช้นำเสนอตัวตนตามบทบาทในเกม ผู้เล่นสามารถติดต่อปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่นคนอื่นๆ ได้เสมือนอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง สร้างความรู้สึกสนุกเหมือนได้มีสังคมของผู้เล่นที่ชอบในแบบเดียวกัน อีกทั้งยังมีกราฟิกที่สวยงามดึงดูดความสนใจและมีกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เล่นรู้สึกบันเทิง เช่น Second Life, Audition, Ragnarok, Pangya และ World of Warcraft เป็นต้น

6. เครือข่ายเพื่อการประกอบอาชีพ (Professional Network) เป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการทำงาน โดยจะเป็นการนำประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการเผยแพร่ประวัติผลงานของตนเอง และสร้างเครือข่ายเข้ากับผู้อื่น นอกจากนี้บริษัทที่ต้องการคนมา

ร่วมงาน สามารถเข้ามาหาจากประวัติของผู้ใช้ที่อยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ได้ ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้ได้แก่ LinkedIn เป็นต้น

7. เครือข่ายที่เชื่อมต่อกันระหว่างผู้ใช้ (Peer to Peer : P2P) เป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์แห่งการเชื่อมต่อกันระหว่างเครื่องผู้ใช้ด้วยกันเองโดยตรง จึงทำให้เกิดการสื่อสารหรือแบ่งปันข้อมูลต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว และตรงถึงผู้ใช้ทันที ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทนี้ ได้แก่ Skype และ BitTorrent เป็นต้น (<http://phutthawan.blogspot.com>)

สนธยา พลศรี (2550) ได้แบ่งประเภทของเครือข่ายสื่อสังคมตามหลักเกณฑ์ที่นิยมใช้กันทั่วไป คือ

1. แบ่งตามความซับซ้อนของกลไกการทำงานโดยพิจารณาจากความซับซ้อนในการรวมตัวและขยายตัวของสมาชิกจากความซับซ้อนน้อยแล้วเพิ่มความซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) เครือข่ายชั้นเดียวเป็นเครือข่ายที่เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกเพียงระดับเดียว โครงสร้างไม่มีความซับซ้อนมากนัก

(2) เครือข่ายหลายชั้นเป็นเครือข่ายที่สมาชิกรวมกันในลักษณะของการขยายเครือข่ายออกไปหลายระดับหรือหลายชั้นซึ่งจะมีความซับซ้อนที่หลายระดับ

2. การแบ่งตามสถานภาพและบทบาทของสมาชิกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายแนวนอน เป็นเครือข่ายที่สมาชิกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

(2) เครือข่ายแนวตั้งเป็นเครือข่ายที่สมาชิกมีลักษณะแตกต่างกัน

3. การแบ่งตามระดับการรวมตัวของสมาชิก แบ่งออกเป็น

(1) เครือข่ายระดับบุคคล

(2) เครือข่ายระดับกลุ่มหรือองค์กร

(3) เครือข่ายระดับบุคคลกับกลุ่มหรือองค์กร

(4) เครือข่ายระดับชุมชน

(5) เครือข่ายระดับสถาบัน

4. การแบ่งตามลักษณะศูนย์กลางของเครือข่าย แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายรวมศูนย์ มีลักษณะเป็นแบบการรวมอำนาจไว้ในศูนย์กลาง

(2) เครือข่ายกระจายศูนย์ เป็นเครือข่ายที่สมาชิกมีอิสระในการดำเนินงาน

(3) เครือข่ายผสม เป็นเครือข่ายที่มีโครงสร้างทั้งรูปแบบรวมศูนย์และกระจายศูนย์ร่วมกัน

(4) เครือข่ายเชิงซ้อน เป็นเครือข่ายที่ให้สมาชิกสามารถติดต่อประสานงาน ร่วมมือกันดำเนินงานภายในเครือข่ายได้โดยตรง

5. การแบ่งตามระดับความสัมพันธ์กับศูนย์กลาง โดยพิจารณาจากระดับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับศูนย์กลางของเครือข่าย แบ่งได้ 3 ประเภท

(1) เครือข่ายใกล้ชิด เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกที่ใกล้ชิดกับบุคคลที่เป็นจุดศูนย์กลาง เช่น เครือข่ายญาติพี่น้อง

(2) เครือข่ายรอง เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกที่บุคคลผู้เป็นศูนย์กลางรู้จักคุ้นเคยน้อยกว่ากลุ่มเครือข่ายใกล้ชิด

(3) เครือข่ายขยาย เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งบุคคลผู้เป็นจุดศูนย์กลางไม่รู้จักโดยตรง

6. การแบ่งตามขนาดของเครือข่าย แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายขนาดใหญ่หรือเครือข่ายรวม เป็นเครือข่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกเป็นจำนวนมาก

(2) เครือข่ายขนาดเล็กหรือเครือข่ายย่อย เป็นเครือข่ายที่มีขนาดเล็กกว่าเครือข่ายรวมมารวมกันเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ขึ้น

7. แบ่งตามแหล่งกำเนิดของเครือข่าย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายธรรมชาติเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติเนื่องจากมีปัจจัยบางอย่างสนับสนุน เช่น ประสบปัญหาเหมือนกัน

(2) เครือข่ายจัดตั้งเป็นเครือข่ายที่เกิดจากการจัดตั้งของมนุษย์โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

8. การแบ่งตามลักษณะของสมาชิกที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เป็นการแบ่งโดยพิจารณาจากความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกันของสมาชิก และความแตกต่างกันของสมาชิก แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายประเภทเดียวกัน เป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยบุคคลกลุ่มหรือองค์กรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

(2) เครือข่ายต่างประเภทกัน เป็นเครือข่ายที่สมาชิกประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีความแตกต่างกัน แต่มารวมกันเป็นเครือข่ายเนื่องจากมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

9. แบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์กับรัฐบาล แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคเอกชน และเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน

10. แบ่งตามลักษณะของงาน โดยพิจารณาจากลักษณะกิจกรรมการดำเนินงานของเครือข่าย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เครือข่ายพื้นที่ และ เครือข่ายกิจกรรม

11. แบ่งตามกฎหมาย เป็นการแบ่งโดยพิจารณาจากการจดทะเบียนหรือการไม่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายของเครือข่าย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เครือข่ายที่ไม่เป็นนิติบุคคล และเครือข่ายนิติบุคคล

12. แบ่งตามรูปแบบความร่วมมือระหว่างสมาชิก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เครือข่ายเป็นทางการ และเครือข่ายไม่เป็นทางการ

13. แบ่งตามคุณสมบัติของเครือข่าย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายเทียม เป็นเพียงการรวมกันของสมาชิกแต่ไม่ได้ร่วมกันแบบเครือข่าย

(2) เครือข่ายแท้เป็นเครือข่ายที่สมาชิกรวมกันเป็นเครือข่ายแล้วมีลักษณะของ การเป็นเครือข่ายที่แท้จริง

14. การแบ่งตามลักษณะของเครือข่าย โดยพิจารณาลักษณะที่สำคัญของเครือข่ายแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

(1) เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์

(2) เครือข่ายกิจกรรม เป็นเครือข่ายช่วยเหลือและร่วมมือทำกิจกรรมในลักษณะ เดียวกัน

(3) เครือข่ายทรัพยากร เป็นเครือข่ายที่ระดม และจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น

15. แบ่งตามวิชาชีพของสมาชิก โดยพิจารณาจากลักษณะการประกอบอาชีพของสมาชิกเครือข่ายเป็นสำคัญ

16. แบ่งตามลักษณะกิจกรรมของเครือข่าย โดยพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรม หรืองานที่ดำเนินการ

2.6 ประโยชน์ของสื่อสังคม

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2528) ได้กล่าวถึงแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจของผู้รับสาร เน้นที่ความสำคัญของผู้รับสารในฐานะที่เป็นปัจจัยหลักในการที่จะตัดสินใจเลือกใช้ประเภทของสื่อ และเนื้อหาของสารที่สามารถสนองต่อความต้องการของบุคคล จนนำไปสู่ความพึงพอใจแก่ผู้รับสาร จากการใช้สื่อและการเปิดรับต่อสารนั้นๆ และอาจกลายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ในการหล่อหลอมพฤติกรรมต่อการเปิดรับรายการประเภทเดียวกันในครั้งต่อไป

การใช้สื่อสังคมเพื่อช่วยตอบสนองความพึงพอใจของผู้รับสาร จึงเป็นการเปลี่ยนแนวการศึกษาที่ให้ความสนใจกับบทบาทความสำคัญของผู้ส่งสาร เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความ

ต้องการของผู้ใช้สื่อ โดยนำเอาปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่ในกระบวนการทางสังคมและจิตวิทยาของผู้ใช้เข้ามาช่วยอธิบายถึงพฤติกรรมในการบริโภคสื่อว่า นอกจากความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 อย่างของมนุษย์ ตามที่มาสโลว์ (Maslow) ได้กล่าวไว้ ดังนี้ คือ

1. ความต้องการทางร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรัก
4. ความต้องการความนับถือ
5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต

มนุษย์ยังมีความต้องการอยากจะเรียนรู้เพื่อแสวงหาระเบียบและความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมรอบตัว ความต้องการที่จะรู้มีนับเป็นแรงผลักดันสำคัญที่มนุษย์ได้มาจากการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับว่ามนุษย์เราตั้งใจที่จะแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน ไม่ใช่เป็นเพราะอิทธิพลจากสื่อแต่เพียงด้านเดียวดังที่เคยคิดกัน และลักษณะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในทฤษฎีนี้ คือ เป็นการศึกษาที่หาความสัมพันธ์กับบทบาทและตัวบุคคล ในอันที่จะเลือกเปิดรับสารมากกว่า โดยพิจารณาถึงแบบแผนพฤติกรรมในการเปิดรับสาร ก่อนที่จะไปดูเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการเปิดรับเนื้อหาสารเหล่านั้นต่อไป

2.7 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสื่อทางสังคม

แนวคิดเครือข่ายสื่อทางสังคม (Social Network Concept) มีพัฒนาการมาจากพื้นฐานของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) โดยมีนักคิดคนสำคัญ คือ Richard Emerson (มมป.<http://www.kroobannok.com>) ซึ่งได้ต่อยอดแนวความคิดมาจาก George C. Homans (1967) โดยมีฐานคติ (Assumption) คือ ในเครือข่ายสังคม จะประกอบไปด้วยบุคคลหรือตัวแสดง (Actor) ที่มีความสัมพันธ์ (Relation) ซึ่งกันและกันตามบทบาทหรือหน้าที่ของแต่ละคนหรือคู่ความสัมพันธ์มีอยู่ ซึ่งแต่ละคนนั้นมีได้มีเพียงบทบาทเดียว หากแต่มีหลายบทบาทที่จะต้องสวมในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคม บางครั้งอาจเป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้และการตัดสินใจในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ ทั้งในด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ ในปัจจุบันสถานภาพองค์ความรู้ของแนวคิดนี้ได้ถูกใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) การสร้างตัวตนของเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ (Integrated Exchange Forming) รวมไปถึงการศึกษาอำนาจและการพึ่งพา (Power and Dependence) ภายในเครือข่ายสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2550) กล่าวว่า รากฐานของแนวคิดเครือข่ายทางสังคม มีที่มาจากทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) อันถือเป็นทฤษฎีมหภาค (Macro

Theory) และเก่าแก่ทฤษฎีหนึ่งของสังคมวิทยา ซึ่งนำไปใช้ได้ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคม ตั้งแต่ระดับจุลภาค/ปัจเจกบุคคล (Micro Level - Individual) ไปจนถึงระดับมหภาค/สังคม (Macro Level - Society) โดยมีแหล่งกำเนิดของทฤษฎีจาก 3 แหล่ง คือ เศรษฐศาสตร์เชิงอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian Economics) มานุษยวิทยาเชิงหน้าที่ (Functional Anthropology) และจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Psychology)

2.7.1 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระดับบุคคล

George C. Homans (1967) ถือเป็นปฐมคติของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน เขาได้รับอิทธิพลทางความคิดจากทฤษฎีจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Psychology) ของ B.F. Skinner โดยเขาได้เสนอแนวคิดสำคัญ คือ กระบวนการของการเสริมแรง (Process of Reinforcement) ในการอธิบายปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ โดยเสนอว่าพฤติกรรมของมนุษย์เป็นเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างกัน การที่บุคคลคนหนึ่งจะแสดงพฤติกรรมอย่างใด ย่อมมีเหตุผลมาจากรางวัล (Reward) หรือ การลงโทษ (Punish) ซึ่งเป็นการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) และทางลบ (Negative Reinforcement) ตามลำดับ สิ่งที่ Homans ใช้เป็นตัวชี้วัดเพื่อสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว คือ ปริมาณของการกระทำ (Quantity of Activity) และระดับของคุณค่าของการกระทำ (Value of Activity) การที่บุคคลจะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในเชิงปริมาณ Homans ใช้หลักเศรษฐศาสตร์ (Principle of Economics) อธิบายว่ามนุษย์จะเลือกหนทางที่ให้ผลกำไร (Benefit) สูงสุด ในขณะที่ระดับคุณค่านั้น Homans ใช้หลักอุปสงค์-อุปทาน (Principle of Demand and Supply) มาเชื่อมโยงกับแนวคิดทางจิตวิทยาพฤติกรรม คือ ความพอเพียง (Satisfaction) และความขาดแคลน (Deprivation)

Homans (1967) ได้นำเสนอประพจน์ระดับสูง (Higher Proposition) เพื่อเป็นข้อเสนอของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ซึ่งอาศัยความคิดพื้นฐานทางจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Psychology) ของ B.F. Skinner จำนวน 5 ข้อเสนอ ประกอบด้วย (1) ข้อเสนอด้านความสำเร็จ (Success Proposition) (2) ข้อเสนอด้านตัวกระตุ้น (Stimulus Proposition) (3) ข้อเสนอด้านคุณค่า (Value Proposition) (4) ข้อเสนอด้านการสูญเสียความพึงพอใจ (Deprivation-Satiation Proposition) และ (5) ข้อเสนอด้านการก้าวร้าว-ยอมรับ (Aggression-Approval Proposition)

2.7.2 ทฤษฎีแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ

Peter M. Blau (1964 อ้างถึงใน สุเทพ สุนทรเกสัช, 2540) เป็นนักทฤษฎีแลกเปลี่ยนอีกคนหนึ่งให้ความสำคัญต่อการอธิบายพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลในแง่มุมมองของสังคม ในเชิงปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด (Face to Face Interaction) แต่เขาได้พัฒนาต่อยอดทฤษฎีของ Homans โดยขยายขอบเขตให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยการผสมผสานทฤษฎีพฤติกรรมทางสังคม

(Social Behavioral Theory) เข้ากับทฤษฎีข้อเท็จจริงทางสังคม (Social Fact Theory) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างสังคมบนพื้นฐานของการวิเคราะห์กระบวนการทางสังคม (Social Process Analysis) ที่ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลและกลุ่มต่างๆ

จุดสนใจของ Blau อยู่ที่กระบวนการแลกเปลี่ยน (Process of Exchange) ซึ่งเป็นสิ่งซึ่งนำพฤติกรรมของมนุษย์และเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างปัจเจกบุคคลและกลุ่มต่างๆ Blau ได้เสนอ 4 ขั้นตอน จากการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลไปสู่โครงสร้างสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้แก่

ขั้นที่ 1 การแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลก่อให้เกิด

ขั้นที่ 2 ความแตกต่างระหว่างสถานภาพและอำนาจซึ่งก่อให้เกิด

ขั้นที่ 3 ความชอบธรรมและองค์กรซึ่งเป็นการหว่านเมล็ดพืชของ

ขั้นที่ 4 ความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง

อาจกล่าวได้ว่าการแลกเปลี่ยนทางสังคมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความสมัครใจของปัจเจกบุคคลที่ถูกจูงใจ (Motivation) ด้วยผลกำไรหรือรางวัลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากผู้อื่น ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์จึงเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ เป็นการพึ่งพาอาศัยกันให้เกิดความผูกพันที่ดีต่อกัน

Blau ชี้ให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำให้การแลกเปลี่ยนทางอ้อม (Indirect Exchange) เข้าไปแทนที่การแลกเปลี่ยนโดยตรง (Direct Exchange) เช่น การที่สมาชิกของกลุ่มคนหนึ่ง (ปัจเจกบุคคล) ได้ปฏิบัติตนตามปทัสถานของกลุ่ม (สังคม) จึงได้รับการยอมรับจากกลุ่มส่วนรวมในพฤติกรรมนั้น นับเป็นการขยายขอบเขตจากการแลกเปลี่ยนระดับบุคคลไปสู่ระดับกลุ่มหรือสังคมโดยมีปทัสถานเป็นกลไกสำคัญ ขณะเดียวกันการแสดงพฤติกรรมตามปทัสถานของสังคมดังกล่าวยังเป็นการรักษาเสถียรภาพของสังคมนั่นเอง

Blau ได้ขยายขอบเขตความคิดสู่ระดับสังคมที่กว้างขวางเป็นอย่างมาก โดยนำไปสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรวมกลุ่มต่างๆ ในธรรมชาติของเขาแล้ว ค่านิยมสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมเฉพาะ (Particular Values) ค่านิยมสากล (Universal Values) ค่านิยมที่สร้างความชอบธรรมแก่ผู้มีอำนาจ (Values of Legitimate Authority) และค่านิยมการเป็นฝ่ายตรงข้าม (Particular Values)

2.7.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน

Emerson (1972 อ้างถึงใน จิราลักษณ์ จงสถิตมัน, 2549) ให้ความสำคัญกับพื้นฐานทางจิตวิทยาสำหรับการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange) ในผู้แสดงเดี่ยว (Single Actor) แต่ละคน รวมถึงความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนกับสภาพแวดล้อมของเขาด้วย ส่วนในเรื่องที่สอง เขาได้ขยับความสนใจมาสู่การวิเคราะห์ระดับมหภาค (Macro Level) และ

ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนใน โครงสร้างเครือข่าย (Network Structure) ในผลงานดังกล่าว Emerson ได้เสนอสามปัจจัยพื้นฐานในงานของเขา ประกอบด้วย อำนาจและการพึ่งพา (Power and Dependence) พฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relation) ซึ่งเขาถือว่าปัจจัยตัวสุดท้ายนี้ เป็นหน่วยการวิเคราะห์ (Social Relations as Units of Analysis) สำหรับงานของเขา

สำหรับบรรดาตัวแสดง (Actors) ในทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระดับมหภาค (Macro Level Exchange Theory) ของ Emerson อาจเป็นได้ทั้งปัจเจกบุคคล (Individuals) หรือหมู่คณะ (Collectivities) ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามาสู่ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนและเครือข่าย (Exchange Relationships and Networks) ซึ่งปัจเจกบุคคลหรือหมู่คณะจะมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนกันภายในเครือข่ายของตนเอง โดย Emerson เสนอว่าในเครือข่ายการแลกเปลี่ยนใดใด จะประกอบไปด้วย โครงข่ายของความสัมพันธ์ทางสังคม (Web of Social Relation) ตัวแสดงที่หลากหลาย (Various Actors) ซึ่งมีโอกาสในการแลกเปลี่ยน (Exchange Opportunities) รวมถึงมีความสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยน (Exchange Relations) ซึ่งกันและกัน และการแลกเปลี่ยนระดับบุคคลจะเป็นการสร้างโครงสร้างเครือข่ายเดี่ยว (Single Network Structure)

ในประเด็นของการใช้อำนาจ และความสมดุลเชิงอำนาจ Emerson ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบพึ่งพา (Power-Dependency Relations) ที่สะท้อนจากแบบแผนการพึ่งพาอาศัยระหว่างผู้คน อันเป็นพื้นฐานในการก่อกำเนิดโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสาน การรวมหมู่ผู้คน หรือการจำแนกแยกแยะผู้คนเป็นกลุ่มหรือประเภท ในขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาอาศัยระหว่างกันของคนในกลุ่มจะช่วยบ่มเพาะให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ดังกล่าวให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้อำนาจของสมาชิกในกลุ่มไม่เท่าเทียมกัน โดยหากฝ่ายหนึ่งพึ่งพาอีกฝ่ายหนึ่งมากเกินไป (Over Dependency) อำนาจก็จะไม่สมดุล (Unbalance Power) และฝ่ายที่เป็นที่พึ่งก็จะได้เปรียบเชิงอำนาจต่ออีกฝ่ายหนึ่ง แต่ถ้าหากต่างคนต่างพึ่งพาอาศัยกันอย่างทัดเทียมกันแล้ว อำนาจนั้นก็จะมีสมดุล ในทฤษฎีของ Emerson อำนาจเป็นศักยภาพในเชิงโครงสร้างที่มาจากความสัมพันธ์ที่พึ่งพาอาศัยกันระหว่างผู้กระทำด้วยกัน ส่วนการใช้อำนาจ หมายถึง พฤติกรรมที่ใช้อำนาจดังกล่าว ในขณะที่โครงสร้างอำนาจก็จะเป็นสิ่งที่กำหนดแบบแผนและลักษณะของการแลกเปลี่ยน (Exchange Patterns and Characteristics) ระหว่างผู้กระทำการ (Agency) ที่มีอำนาจไม่เท่าเทียมกัน รวมทั้งมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจแบบไม่เสมอภาค (Unbalance Power Relations) ซึ่งในที่สุดแล้วความไม่เท่าเทียมเสมอภาคดังกล่าว มักจะนำไปสู่กระบวนการที่ทำให้อำนาจมีความสมดุลมากขึ้นกว่าเดิม

คุณูปการของ Emerson คือ การเชื่อมโยง (Link) จุดภาคกับมหภาค จากแนวคิดทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ซึ่งเกี่ยวพันไปถึงทฤษฎีเครือข่าย (Network Theory) ดังที่ Karen Cook สาวกคนสำคัญของ Emerson ได้กล่าวไว้ว่าประเด็นสำคัญในผลงานของ Emerson คือ โครงสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยน (Exchange Network Structure) นั่นคือศูนย์กลางการเชื่อมโยงจุดภาคกับมหภาค ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงให้ปัจเจกบุคคลให้กลายเป็นกลุ่มและพัฒนาสู่การเป็นหมู่คณะที่ใหญ่ขึ้น เช่น องค์กร หรือ พรรคการเมือง ผลงานของ Emerson ดังกล่าวมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้วงการสังคมวิทยาในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของแนวคิด “เครือข่ายทางสังคม” (Social Network)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อทางสังคม

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสื่อสังคมในสังคมเครือข่าย พบว่าเครือข่ายสังคมเป็นเครือข่ายประเภทหนึ่งที่เป็นระบบทางสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์ หมายถึง กลุ่มของบุคคลหรือตัวแสดงที่มีความสัมพันธ์กัน โดยมี 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ กลุ่มของบุคคลหรือตัวแสดง กลุ่มแอดริบิวต์ที่อธิบายคุณลักษณะของแต่ละบุคคล กลุ่มของจุดเชื่อมโยงบอกความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมเป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย การเป็นตัวเรากับสิ่งที่เรามีอาจมีความสำคัญน้อยกว่าความสัมพันธ์ของเรากับต่อผู้อื่นในสังคม และการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมมี 2 ประเภท คือ ความสัมพันธ์ภายในเครือข่าย เดียวกับความสัมพันธ์ของหลายเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน

ธีรวุฒิ กายแก้ว (2558) ศึกษาเรื่องการสร้างเครือข่ายสื่อสังคม พบว่า เครือข่ายสื่อสังคมเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความสนใจในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ดังนี้ 1) สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม 2) กิจกรรมมีความต่อเนื่องสม่่าเสมอ 3) ความสามัคคีของสมาชิก 4) สมาชิกมีความจริงใจ มีความศรัทธาต่อกันและกัน 5) มีการดำรงเครือข่ายเดิมและขยายเครือข่ายใหม่ 6) สมาชิกมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งผลของเครือข่ายทางสังคมก่อให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมขึ้นอย่างต่อเนื่องและสม่่าเสมอ ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของทุนทางสังคม

พิพัฒน์ อัมพฤษ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก วิชาการออกแบบ และผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก ในวิชาการออกแบบและผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการเรียนเชิงรุกช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในการทำงานเป็นกลุ่ม ได้เลือกที่จะเรียนรู้ในหัวข้อที่ตนเองสนใจ โดยมี

ครูเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนเชิงรุกจึงเป็นรูปแบบที่ช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น

จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ และคณะ (2560) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 7 ปีขึ้นไป ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ ที่ใช้มากที่สุดคือ Line, Youtube, Facebook และไม่เคยใช้ LinkedIn นิสิตส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟน โดยใช้งานทั้งวันและใช้มากที่สุดในช่วงเวลา 6 โมงเย็นถึง 3 ทุ่ม วัตถุประสงค์การใช้เพื่อการเรียนรู้มากกว่าเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ เพื่อทำงานกลุ่ม ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนและอาจารย์ ไลน์โหลดสื่อการสอน และส่งการบ้าน รวมทั้งใช้เพื่อการบันเทิงด้วยการดูหนังและฟังเพลง ทักษะคิดและความคิดเห็นต่อผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์เป็นเชิงบวกโดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่าตัวแปรเพศและคณะที่สังกัดต่างกันมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน แต่ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนิสิตที่เรียนในชั้นปีที่ต่างกันมีการใช้เพื่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ตัวแปรเพศ คณะ และชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อสื่อสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน ตัวแปรทัศนคติกับความคิดเห็นต่อผลกระทบของการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

3.1 ความหมายของค่านิยม

Reeder (1971) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า คือสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตน ค่านิยมนั้นเป็นลักษณะความเชื่อที่ถาวร โดยเชื่อว่าวิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ตนหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น และค่านิยมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกกระทำตามสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึงสภาพ หรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อ หรือนิยมว่าควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุจุดประสงค์ หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเอง นอกจากนี้ ค่านิยมเป็นความเชื่อที่มีลักษณะค่อนข้างถาวร แต่อาจเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกาลสมัย และตามความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานชี้้นำพฤติกรรม การปฏิบัติ และทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการของมนุษย์

จิตินัน บุคภาพ คอมมอน (2556) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความนิยม รวมทั้งพฤติกรรมและแบบแผนในการปฏิบัติของบุคคล

พัชรา ทิพยทัศน์ (2551) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นสิ่งที่มีในตัวบุคคลแต่ละคน และมีอิทธิพลต่อสิ่งที่คิดและสิ่งที่ทำ ค่านิยมเป็นสิ่งที่กำหนดให้มีการพัฒนาการไปสู่สิ่งใหม่ๆ เป็นสิ่งบ่งชี้ความต้องการ คนทุกคนหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะมีค่านิยมประจำกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันไป ความแตกต่างกันของค่านิยมเป็นตัวกำหนดความแตกต่างทางพฤติกรรม

มงคล เอี่ยมวงศรี (2557) ให้ความหมายว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความนิยม รวมทั้งแบบอย่างพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยสังคมถือว่ามีคุณค่า แบบอย่างพฤติกรรมนี้จะเกี่ยวข้องกับวัตถุ หรือไม่ใช้วัตถุก็ได้

สมบัติ มหารศ และคณะ (2550) กล่าวว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่สังคมหนึ่งๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่า น่ายกย่อง น่ากระทำความ หรือเห็นว่าถูกต้องและเป็นแนวทางที่คนในสังคมยึดถือไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ

สรุปความได้ว่า ค่านิยม หมายถึง ความเชื่ออย่างหนึ่งของบุคคลที่จะยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง โดยอาศัยเหตุผลที่จะยอมรับหรือเชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติและการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งจะประพฤติหรือปฏิบัติแบบเดียวกันซ้ำๆ จนกระทั่งผู้อื่นรู้ว่าตนเองมีความเชื่อ แนวคิด หรือค่านิยมอย่างไร

3.2 ที่มาของค่านิยม

Bloom (1971) กล่าวถึงการเกิดค่านิยมว่าเกิดจากการยอมรับของแต่ละบุคคลว่าสิ่งนั้นๆ มีคุณค่าดีงาม สมควรประพฤติปฏิบัติ เป็นการยอมรับด้วยตนเอง ไม่ใช่ทำเพราะถูกบังคับ ซึ่งมีขั้นตอนการเกิดค่านิยม ดังนี้

1) การยอมรับในคุณค่า (Acceptance of a Value) เป็นการยอมรับหลักการใดหลักการหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง ว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะยอมรับหรือเชื่อถือได้ เป็นความเชื่อในระดับที่บุคคลเปิดใจรับเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาพิจารณา ประเมินคุณค่า ความเชื่อนี้ยังไม่ถาวรอาจเปลี่ยนแปลงได้ มีการกระทำแบบเดียวกันซ้ำบ่อยๆ ตามความเชื่อที่มีอยู่ จนกระทั่งผู้อื่นรู้ว่าบุคคลนั้นมีความเชื่อ แนวคิด เจตคติ หรือค่านิยมอย่างไร

2) การแสดงความพอใจในค่านิยม (Preference for a Value) เป็นการยอมรับและนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ตามความเชื่ออันลึกซึ้งที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และยังคงแสดงให้เห็นว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติอย่างนั้น การแสวงหาค่านิยมนั้นจะทำให้เห็นค่านิยมนั้นเด่นชัดขึ้น

3) การกักพิทักษ์ (Commitment) เป็นความเชื่อในระดับสูง เชื่ออย่างปักใจ โดยปราศจากข้อสงสัยใดๆ ทั้งสิ้น เป็นความเชื่อที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ตั้งใจไว้ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีค่านิยมอย่างไร จะกระทำการต่างๆ เพื่อให้เกิดค่านิยมนั้นมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ค่านิยม

นั้นฝังรากลึกลงไปจิตใจ และจะเข้าปกป้องเพื่อยืนยันค่านิยมนั้นๆ ทั้งยังจะชักจูงโน้มน้าวให้บุคคลอื่นมีความนิยมในสิ่งเดียวกับที่ตนเองยึดถืออยู่

3.3 ประเภทของค่านิยม

ชญานิศวร์ กุศลรัตนมณีพร และคณะ (2555) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ค่านิยมเฉพาะตัว (Individual Value) คือ ค่านิยมส่วนบุคคลเป็นการตัดสินใจเลือกในสิ่ง หรือสถานการณ์ที่ตนต้องการหรือพอใจนั้นถือว่าเป็นค่านิยม (Value) ของบุคคล

2) ค่านิยมของสังคม (Social Value) คือ การรวมค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม กล่าวคือ สมาชิกของสังคมส่วนใหญ่นิยมหรืออยากจะทำปฏิบัติตนในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไร สิ่ง หรือสถานการณ์นั้นๆ ก็กลายเป็นค่านิยมของสังคมนั้น เช่น ในสถานการณ์ที่ฝ่าฝืนต่อกัน สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมอยากสอดส่องเห็นถึงความเดือดร้อนของคนอื่นจึงได้ไปมุงดู การมุงดูก็เป็นค่านิยมของสังคมนั้น

สาโรช บัวศรี (2527) ได้จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทเช่นเดียวกัน คือ

1) ค่านิยมพื้นฐาน เป็นค่านิยมที่ทุกคนในสังคมนั้นๆ ต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสุข เกิดความเจริญมั่นคง และสังคมได้รับการพัฒนาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เช่น ทุกคนในสังคมปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพกฎหมาย มีมารยาทต่อกัน ไม่เบียดเบียนกันด้วยคำพูด หรือการกระทำใดๆ สังคมก็จะสงบสุข บ้านเมืองก็จะพัฒนาอย่างรวดเร็ว ค่านิยมประเภทนี้ ประกอบด้วย ศีลธรรม คุณธรรม ธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมายต่างๆ

2) ค่านิยมวิชาชีพ คือ ค่านิยมที่บุคคลในอาชีพหรือวิชาชีพนั้นจะต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน ทำให้งานวิชาชีพมีความ เจริญก้าวหน้า สังคมให้ความศรัทธาเลื่อมใส ขณะเดียวกันผู้ปฏิบัติงานนั้นๆ ก็ได้รับการพัฒนาให้เกิดความ เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ค่านิยมประเภทนี้ประกอบด้วย อุดมการณ์วิชาชีพ วินัยวิชาชีพ มารยาททางวิชาชีพ และพระราชบัญญัติวิชาชีพ

3.4 การพัฒนาค่านิยม

ชญานิศวร์ กุศลรัตนมณีพร และคณะ (2555) ค่านิยมเกิดจากประสบการณ์และการประเมินค่าของบุคคล ขณะเดียวกันก็มาจากความเชื่อ และเจตคติ ส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมที่แสดงว่าเกิดค่านิยมขึ้น ได้แก่ การเกิดแรงจูงใจ ไม่ได้เกิดจากความต้องการที่เชื่อฟัง หรือปฏิบัติตาม แต่เกิดจากความชอบที่เกิดในตัวบุคคลที่มีค่านิยมสิ่งใด สิ่งหนึ่งเป็นตัวนำให้เกิด การปฏิบัติกรต่างๆ การเกิดค่านิยมมีพฤติกรรม ๓ อย่าง คือ

1) การยอมรับค่านิยม พฤติกรรมในขั้นแรกนี้เป็นการลงความคิดเห็นว่าเป็นเหตุการณื สิ่งของ การกระทำเป็นสิ่งที่มีความค่า บุคคลมีความเชื่อซึ่งมากน้อยแตกต่างกันไป ความเชื่อนี้เป็นการยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งพร้อมที่จะวัดและประเมินสิ่งนั้น

2) ความชอบในค่านิยม พฤติกรรมความชอบแทรกอยู่ระหว่างการยอมรับ การเกิดค่านิยมและความรู้สึกถูกผูกมัดอยู่กับค่านิยมนั้น ความชอบนี้ประเมินจากทั้งตนเองและจากบุคคลข้างเคียงด้วยว่าเขามีค่านิยมในสิ่งนั้น

3) การผูกมัด เป็นขั้นที่มีความเชื่อมั่นว่ายอมรับค่านิยม เช่น การเคารพผู้ใหญ่ การแสดงความอ่อนน้อม ซึ่งบ่งบอกว่าเขามีค่านิยมในสิ่งนั้น

ค่านิยมในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป บุคคลเดียวกันอาจมีค่านิยมหลายๆ อย่าง เราสามารถจัดให้เป็นระบบโดยการเข้ากลุ่มกัน สร้างแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม และจัดระบบค่านิยมเป็นการเรียงลำดับ โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมนั้น ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดปรัชญาชีวิตของเรา อาจเป็นเป้าหมายในอุดมการณ์ของชีวิต เป็นการแสดงลักษณะค่านิยม ความยึดถือ และพฤติกรรม ต่อมาก็คือการปฏิบัติซึ่งสังเกตจากพฤติกรรมภายนอกในสถานการณ์หนึ่งๆ บางครั้งเป็นพฤติกรรมภายในที่อาจไม่ได้นำไปปฏิบัติก็ได้

การสร้างค่านิยมให้กับเยาวชน โดยให้เด็กหรือเยาวชนเป็นผู้ที่มีความค่า มีปัญญา เป็นผู้มีความซื่อสัตย์และสติปัญญาในทางที่ถูกต้องเหมาะสมนั้น สังคมไทยจะได้ผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สำคัญที่สุดในการแต่งแต้มคุณธรรมความดีหรือสิ่งที่เลวร้ายให้กับเด็กได้ ดังนั้นการอบรมเยาวชนให้เป็นคนดีสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1) สถาบันครอบครัวสามารถปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้เยาวชนได้ โดยพ่อแม่ผู้อบรมเลี้ยงดูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกเพื่อให้เขาเติบโตมาอย่างมีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

2) สถาบันการศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนในด้านความรู้คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม จริยธรรม โดยครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ เพื่อสร้างเขาให้เป็นคนดี

3) การปลูกฝังทั้ง 2 สถาบันนอกจากจะอบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว ควรปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลแห่งความถูกต้อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติว่าสิ่งที่ตนได้ปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

3.5 ค่านิยมที่ดี

ยงค์ ชุ่มจิต (2550) กล่าวว่า ค่านิยมที่นักปราชญ์หรือบัณฑิตและสังคมส่วนใหญ่ นิยมยกย่องว่านั่นหากนำมาประพฤติปฏิบัติแล้วจะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเองและชาติบ้านเมือง ได้แก่

- 1) การพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
- 2) การประหยัดและอดออม

- 3) การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย
- 4) การปฏิบัติตามศีล ๕ (หรือข้อก าหนดในศาสนาที่ตนนับถือ)
- 5) ความซื่อสัตย์สุจริต
- 6) ความยุติธรรม
- 7) การรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์
- 8) ความนิยมไทย
- 9) การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย
- 10) การหมั่นศึกษาหาความรู้ในวิชาชีพและความรู้ทั่วไป
- 11) ความสันโดษ
- 12) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 13) ความสุภาพอ่อนน้อม
- 14) การรักษาอุดมการณ์ในวิชาชีพ
- 15) การยึดมั่นในคำสอนของศาสนา
- 16) ความเมตตากรุณา
- 17) ความเสียสละ
- 18) ความกตัญญูต่อบุคคลและผู้มีพระคุณและสิ่งแวดล้อมที่ให้ประโยชน์
- 19) ความกล้าหาญอย่างสมเหตุสมผล
- 20) ความสามัคคี
- 21) การยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชญาณิสวร์ กุรัตนมณีพร และคณะ (2555) รวบรวมงานค้นคว้าและงานวิจัยต่างๆ สามารถสรุปค่านิยมที่ดีได้ดังนี้

- 1) ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา
- 2) เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ สังคมไทยต่างกับสังคมชาติอื่น กษัตริย์ไทยเปรียบเสมือนสมมติเทพ คอยดูแลทุกข์สุขของประชาชน ทำนุบำรุงประเทศชาติให้ เจริญรุ่งเรืองในทุกๆด้าน จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ พระองค์เป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตคนไทย เป็นที่ เคารพเทิดทูนของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง

3) เคารพผู้อาวุโส ผู้อาวุโสหมายถึง ความอาวุโสด้านอายุ ตำแหน่งหน้าที่ การงาน คุณวุฒิ ชาติสกุล การเคารพผู้อาวุโสได้รับการปลูกฝังสืบต่อกันมาจนเป็นวิถีชีวิตที่พึง ปฏิบัติในสังคมไทย เช่น สถาบันครอบครัวจะอบรมสั่งสอนให้เคารพพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย สถาบันการศึกษาจะอบรมให้เคารพครู อาจารย์ รุ่นน้องเคารพรุ่นพี่ เป็นต้น

4) รักสนุก กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของสังคมไทย มักสอดแทรกความสนุกสนานแฝงไว้ เช่น ประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีโกนจุก ประเพณีรับน้องใหม่ งานฉลองวันเกิด เป็นต้น

5) นิยมการทำบุญสร้างวัด ปิดทองฝังลูกนิมิต คนไทยส่วนใหญ่เชื่อว่าการทำบุญจะส่งผลดีให้ตน ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนไป การทำบุญเริ่มนิยมทำกันหลายรูปแบบ เช่น การเลี้ยงเด็กพิการ การสงเคราะห์เด็กกำพร้า การสร้างโรงเรียน เป็นต้น

6) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เพื่อปลุกฝังให้เยาวชนไทยทุกคนกล้าตัดสินใจและกล้าแสดงออกทางความคิดและการกระทำ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำที่ดี

7) ชอบอิสระ ไม่ชอบอยู่ภายใต้อำนาจของใคร

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526) ได้บัญญัติค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1) การพึ่งตนเอง การขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การพึ่งตนเองคือการรู้จักหารายได้ หาทรัพย์สินไว้เลี้ยงตัวเองได้โดยไม่เป็นภาระแก่คนอื่น ไม่ทอดยถ่ต่ออุปสรรคต่อความยากลำบาก ซึ่งจะทำให้เกิดการขยันหมั่นเพียร มีมานะอดทน สามารถฝ่าฟันอุปสรรคที่ขวางกั้น อันเป็นบ่อเกิดของความสำเร้ง หรือปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ที่ตนเองต้องกระทำ เช่น เป็นครู ความรับผิดชอบคือการสอนนักเรียนให้มีความรู้และดูแลนักเรียนให้ดีที่สุด ความรับผิดชอบนี้รวมถึงการเคารพในกฎเกณฑ์ มีใจเป็นนักกีฬา กล้ารับผิชอบ

2) การประหยัดและการออม การประหยัด คือ การรู้จักใช้จ่ายในทางที่ถูกที่ควร การประหยัดเป็นการสอนคนให้มีความละเอียดรอบคอบ มีระเบียบวินัย มีความระมัดระวัง เช่น เสื้อผ้าเก่าขาดก็รู้จักนำมาปะชุน กินอาหารไม่หมดก็รู้จักอุ่นเก็บไว้กินในมือต่อไป เป็นต้น การประหยัดจึงเป็นการรู้จักใช้เงินและสิ่งของให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ การประหยัดจึงช่วยให้รู้จักวางแผนในการใช้เงินและสิ่งของให้คุ้มค่าและเหมาะสม ซึ่งก็เท่ากับเป็นการออม คือการรู้จักถนอม สงวน เก็บงำเพื่อจะได้มีโอกาสเก็บสะสมให้มากยิ่งขึ้น

3) การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย “การมีระเบียบวินัย” ได้แก่ การรู้จักทำตามกฎเกณฑ์ ไม่ฝ่าฝืน ไม่เห็นแก่ความสบายเล็กๆ น้อยๆ หรือผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลักจนขาดระเบียบ เช่น ทิ้งสิ่งของลงบนท้องถนน ข้ามถนนในทางที่เขาไม่ให้ข้าม เป็นต้น ระเบียบวินัยจึงสร้างคนให้มีความประพฤติปฏิบัติไปตามกฎเกณฑ์ที่สังคมต้องการ ซึ่งกฎเกณฑ์นี้ในสังคมใหญ่เรียกว่า “กฎหมาย” เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับในสังคมที่มีคนอยู่เป็นจำนวนมากและมาจากที่ต่างๆ กัน

4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของทางศาสนา ทุกศาสนาสอนคนให้มีเมตตา กรุณาต่อกัน และทำความดี มีจิตใจที่งดงาม มีความพฤติกรรมที่ประกอบด้วยคุณธรรม สุจริตทั้งกาย

วาจาและใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาพุทธสอนให้บุคคลละเว้นความชั่ว ประพฤติดี ทำใจให้บริสุทธิ์ ไม่ประมาท สอนในเรื่องชีวิตที่ไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงและความแตกดับของสังขาร ซึ่งช่วยให้คนเราเกิดความเข้าใจเรื่องของชีวิต การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของแต่ละบุคคลแล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวมด้วย

5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชาติ หมายถึง กลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและความเป็นมาในประวัติศาสตร์อย่างเดียวกัน ชาติจึงเป็นสมบัติของส่วนรวม เราจึงต้องรักและยกย่องเทิดทูน เพราะความเสื่อมสลายของชาติหมายถึงความเสื่อมสลายของคนไทยทุกคน ความเจริญก้าวหน้าของชาติหมายถึงความเจริญก้าวหน้าของทุกคน ศาสนาเป็นสถาบันที่สอนคนให้เป็นคนดี โดยเฉพาะในสังคมไทยนี้เปิดโอกาสให้คนไทยเลื่อมใสศรัทธาได้ตามความศรัทธาของคน มิได้มีความรังเกียจเคียดแค้นที่ พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันสูงสุดที่ทำให้คนไทยมีที่ยึดเหนี่ยวทางใจ เป็นที่เคารพเทิดทูนของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง พระมหากษัตริย์ไทยจึงทรงเป็นมิ่งขวัญและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนทั้งชาติ ฉะนั้น เราจึงควรจะรัก เคารพ ยกย่อง เทิดทูน ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ไว้ไม่ให้ใครมาทำลาย

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มงคล เอี่ยมวงศรี (2557) ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์และความตั้งใจซื้อซ้ำ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยค่านิยมทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปัจจัยค่านิยมทางสังคมส่งผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาสวรรณ ชีรอรอด (2555) ศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพและค่านิยมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคเพศหญิงในการเลือกซื้อกระเป๋าหิ้วสวยๆ งามๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่านิยมโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการต้องการประสบความสำเร็จ และด้านการยึดถือในหลักการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อกระเป๋าหิ้วสวยๆ งามๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

4.1 ความหมายของการเรียนการสอน

Joyce and Well (1992, p. 1-4) กล่าวว่า การเรียนการสอน คือ แบบแผนที่สามารถใช้เพื่อการสอน โดยตรงในห้องเรียน หรือการสอนเป็นกลุ่มย่อย หรือเพื่อจัดสื่อการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และหลักสูตร

รายวิชา ซึ่งแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ. อยุธยา (2543, น. 10) กล่าวว่า การการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งองค์ประกอบการเรียนการสอนจะประกอบไปด้วย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอนและการประเมินผล

ทิสนา แคมมณี (2550, น. 3-4) กล่าวว่า การเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ

อดิศักดิ์ สุภธนสินเขมม (2554) กล่าวว่า การการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือแนวปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์ เจตคติ และพฤติกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน

สรุปความได้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือแนวปฏิบัติ จากครูไปสู่ผู้เรียนด้วยวิธีการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผน ตามที่ครูได้เลือกสรรแล้ว เพื่อให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4.2 องค์ประกอบของการเรียนการสอน

ทิสนา แคมมณี (2551) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

1) มีปรัชญาหรือทฤษฎีหรือหลักการหรือแนวคิดหรือความเชื่อ ที่เป็นพื้นฐานหรือเป็น หลักการของรูปแบบการสอนนั้นๆ

2) มีการบรรยาย หรืออธิบายสภาพ หรือลักษณะต่างๆ ของการจัดการเรียนการสอน

3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการพิสูจน์ทดลองถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542, น. 54) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน จะต้องประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ทักษะกระบวนการและการประเมินผล ซึ่งมี

องค์ประกอบย่อยๆ ได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์ของวิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน

4.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

4.3.1 การเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย (Gagne's Instructional Model)

กานเย (Gagne, 1985, น. 70-90) ได้พัฒนาทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) ซึ่งมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเยอธิบายว่าปรากฏการณ์การเรียนรู้มีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ

1. ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท คือ ทักษะทางปัญญา (intellectual skill) ซึ่งประกอบด้วยการจำแนกแยกแยะ การสร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ การสร้าง กระบวนการหรือกฎขั้นสูง ความสามารถด้านต่อไปคือ กลวิธีในการเรียนรู้ (cognitive strategy) ภาษาหรือคำพูด (verbal information) ทักษะการเคลื่อนไหว (motor skill) และเจตคติ (attitude)

2. กระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ มนุษย์มีกระบวนการจัดกระทำข้อมูลในสมอง ซึ่งมนุษย์จะอาศัยข้อมูลที่สะสมไว้มาพิจารณาเลือกจัดกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และขณะที่กระบวนการจัดกระทำข้อมูลภายในสมองกำลังเกิดขึ้น เหตุการณ์ภายนอกร่างกายมนุษย์มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมหรือการยับยั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน กานเยจึงได้เสนอแนะว่าควรมีการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายในสมอง โดยจัดสภาพการณ์ภายนอกให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน

4.3.2 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอโน้ตสั้นกว้างล่วงหน้า (Advance Organizer Model)

การเรียนรู้จะมีความหมายเมื่อสิ่งที่เรียนรู้สามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของผู้เรียน ดังนั้นในการสอนสิ่งใหม่ สารความรู้ใหม่ ผู้สอนควรวิเคราะห์หาความคิดรวบยอดย่อยๆ ของสาระที่จะนำเสนอ จัดทำผังโครงสร้างของความคิดรวบยอดเหล่านั้น แล้ววิเคราะห์หาโน้ตสั้นหรือความคิดรวบยอดที่กว้างครอบคลุมความคิดรวบยอดย่อยๆ ที่จะสอน หากครูนำเสนอโน้ตสั้นที่กว้างดังกล่าวแก่ผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหาสาระใหม่ ขณะที่ผู้เรียนกำลังเรียนรู้สาระใหม่ ผู้เรียนจะสามารถนำสาระใหม่นั้น ไปเกาะเกี่ยวเชื่อมโยงกับมโนทัศน์กว้างที่ให้ไว้ล่วงหน้าแล้ว ทำให้การเรียนรู้ใหม่นั้นมีความหมายต่อผู้เรียน

4.3.3 รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ (Memory Model) รูปแบบนี้พัฒนาขึ้น

โดยอาศัยหลัก 6 ประการเกี่ยวกับ

1. การตระหนักรู้ (awareness) ซึ่งกล่าวว่า การที่บุคคลจะจดจำสิ่งใดได้ดีนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้สิ่งนั้น หรือการสังเกตสิ่งนั้นอย่างตั้งใจ

2. การเชื่อมโยง (association) กับสิ่งที่รู้แล้วหรือจำได้
3. ระบบการเชื่อมโยง (link system) คือระบบในการเชื่อมความคิดหลายความคิดเข้าด้วยกันในลักษณะที่ความคิดหนึ่งจะไปกระตุ้นให้สามารถจำอีกความคิดหนึ่งได้
4. การเชื่อมโยงที่น่าขบขัน (ridiculous association) การเชื่อมโยงที่จะช่วยให้บุคคลจดจำได้คือนั้น มักจะเป็นสิ่งที่แปลกไปจากปกติธรรมดา การเชื่อมโยงในลักษณะที่แปลกเป็นไปไม่ได้ ขวณให้ขบขัน มักจะประทับในความทรงจำของบุคคลเป็นเวลานาน
5. ระบบการใช้คำทดแทน
6. การใช้คำสำคัญ (key word) ได้แก่ การใช้คำ อักษร หรือพยางค์เพียงตัวเดียวเพื่อช่วยกระตุ้นให้จำสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้

4.3.4 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizer Instructional Model) กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ความจำข้อมูล กระบวนการทางปัญญา และเมตาคอกนิชัน ความจำข้อมูลประกอบด้วย ความจำจากการรู้สึกสัมผัส (sensory memory) ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้เพียงประมาณ 1 วินาทีเท่านั้น ความจำระยะสั้น (short-term memory) หรือ ความจำปฏิบัติการ (working memory) ซึ่งเป็นความจำที่เกิดขึ้นหลังจากการตีความสิ่งเร้าที่รับรู้มาแล้ว ซึ่งจะเก็บข้อมูลไว้ได้ชั่วคราวประมาณ 20 วินาที และทำหน้าที่ในการคิด ส่วนความจำระยะยาว (long-term memory) เป็นความจำที่มีความคงทน มีความจุไม่จำกัด สามารถคงอยู่เป็นเวลานาน เมื่อต้องการใช้จะสามารถเรียกคืนได้ สิ่งที่อยู่ในความจำระยะยาวมี 2 ลักษณะ คือ ความจำเหตุการณ์ (episodic memory) และความจำความหมาย (semantic memory) เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มโนทัศน์ กฎ หลักการต่างๆ องค์ประกอบด้านความจำข้อมูลนี้จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ขึ้นกับกระบวนการทางปัญญาของบุคคลนั้น ซึ่งประกอบด้วย

1. การใส่ใจ หากบุคคลมีความใส่ใจในข้อมูลที่ได้รับเข้ามาทางการสัมผัส ข้อมูลนั้นก็จะถูกนำเข้าไปสู่ความจำระยะสั้นต่อไป หากไม่ได้รับการใส่ใจ ข้อมูลนั้นก็จะเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว
2. การรับรู้ เมื่อบุคคลใส่ใจในข้อมูลใดที่ได้รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส บุคคลก็จะรับข้อมูลนั้น และนำข้อมูลนี้เข้าสู่ความจำระยะสั้นต่อไป ข้อมูลที่รับรู้จะเป็นความจริงตามการรับรู้ของบุคคลนั้น ซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงเชิงประนัย เนื่องจากเป็นความจริงที่ผ่านการตีความจากบุคคลนั้นมาแล้ว
3. การทำซ้ำ หากบุคคลมีกระบวนการรักษาข้อมูลโดยการทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ข้อมูลนั้นก็จะยังคงถูกเก็บรักษาไว้ในความจำปฏิบัติการ

4. การเข้ารหัส หากบุคคลมีกระบวนการสร้างตัวแทนทางความคิดเกี่ยวกับข้อมูลนั้น โดยมีการนำข้อมูลนั้นเข้าสู่ความจำระยะยาว และเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่มีอยู่แล้วในความจำระยะยาว การเรียนรู้ย่อมมีความหมายที่จะเกิดขึ้น

5. การเรียกคืน เป็นการเรียกคืนข้อมูลที่เก็บไว้ในความจำระยะยาวเพื่อนำออกมาใช้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้ารหัส หากการเข้ารหัสทำให้เกิดการเก็บความจำได้ดีมีประสิทธิภาพ การเรียกคืนก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

ด้วยหลักการดังกล่าว การเรียนรู้จึงเป็นการสร้างความรู้ของบุคคล ซึ่งต้องใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมาย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเลือกรับข้อมูลที่สัมพันธ์กัน (2) การจัดระเบียบข้อมูลเข้าสู่โครงสร้าง (3) การบูรณาการข้อมูลเดิม และ (4) การเข้ารหัสข้อมูลการเรียนรู้เพื่อให้คงอยู่ในความจำระยะยาว และสามารถเรียกคืนมาใช้ได้ง่าย ด้วยเหตุนี้การให้ผู้เรียนมีโอกาสเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับโครงสร้างความรู้เดิมๆ และนำความรู้ความเข้าใจมาเข้ารหัสหรือสร้างตัวแทนทางความคิดที่มีความหมายต่อตนเองขึ้น จะส่งผลให้การเรียนรู้นั้นคงอยู่ในความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนมาใช้ได้

สุปรียา ตันสกุล (2540, น. 40) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบการสอนแบบการจัดข้อมูลด้วยแผนภาพ (Graphic Organizers) ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การทบทวนความรู้เดิม
- 2) การชี้แจงวัตถุประสงค์ ลักษณะของบทเรียน ความรู้ที่คาดหวังให้เกิดแก่ผู้เรียน
- 3) การกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้เดิม เพื่อเตรียมสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน และการจัดเนื้อหาสาระด้วยแผนภาพ
- 4) การนำเสนอตัวอย่างการจัดเนื้อหาสาระด้วยแผนภาพที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาและความรู้ที่คาดหวัง
- 5) ผู้เรียนรายบุคคลทำความเข้าใจเนื้อหาและฝึกใช้แผนภาพ
- 6) การนำเสนอปัญหาให้ผู้เรียนใช้แผนภาพเป็นกรอบในการแก้ปัญหา
- 7) การทำความเข้าใจให้กระจ่างชัด

4.3.5 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม

(Instructional Model Based on Bloom's Affective Domain)

บลูม (Bloom, 1956) ได้จัดชั้นการเรียนรู้ไว้ 5 ชั้นประกอบด้วย

- 1) ชั้นการรับรู้ ซึ่งก็หมายถึงการที่ผู้เรียนได้รับรู้ค่านิยมที่ต้องการจะปลูกฝังในตัวผู้เรียน
- 2) ชั้นการตอบสนอง ได้แก่การที่ผู้เรียนได้รับรู้และเกิดความสนใจในค่านิยมนั้น แล้วมีโอกาสได้ตอบสนองในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง
- 3) ชั้นการเห็นคุณค่า เป็นชั้นที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วเกิดเห็นคุณค่าของค่านิยมนั้น ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น
- 4) ชั้นการจัดระบบ เป็นชั้นที่ผู้เรียนรับค่านิยมที่ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน
- 5) ชั้นการสร้างลักษณะนิสัย เป็นชั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมที่รับมาอย่างสม่ำเสมอ และทำงานกระทั่งเป็นนิสัย

4.3.6 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการซักค้าน (Jurisprudential Model)

จอยส์ และ วิล (Joyce & weil, 1996, p. 106-128) พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นจากแนวคิดของโอลิวอร์ และ เซฟเวอร์ (Oliver and Shaver) เกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในประเด็นปัญหาขัดแย้งต่างๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องค่านิยมที่แตกต่างกัน ปัญหาดังกล่าวอาจเป็นปัญหาทางสังคม หรือปัญหาส่วนตัวที่ยากแก่การตัดสินใจ การตัดสินใจอย่างชาญฉลาดก็คือการสามารถเลือกทางที่เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยกระทบต่อสิ่งอื่นๆ น้อยที่สุด ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหา ประมวลข้อมูล ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล และแสดงจุดยืนของตนได้ ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการซักค้านอันเป็นกระบวนการที่ใช้กันในศาลมาทดสอบผู้เรียนว่าจุดยืนที่ตนแสดงนั้นเป็นจุดยืนที่แท้จริงของตนหรือไม่ โดยการใช้คำถามซักค้านที่ช่วยให้ผู้เรียนย้อนกลับไปพิจารณาความคิดเห็นอันเป็นจุดยืนของตน ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนความคิดเห็น หรือจุดยืนของตน หรือยืนยันจุดยืนของตนอย่างมั่นใจขึ้น

4.3.7 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Model)

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ พัฒนาขึ้นโดย แชฟเทล และ แชฟเทล (Shaftel and Shaftel, 1967, p. 67-71) ซึ่งให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล เขากล่าวว่าบุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลก็เป็นผลมาจากมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างและได้สั่งสมไว้ภายในลึกๆ โดยที่บุคคลอาจไม่รู้ตัวเลยก็ได้ การสวมบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ที่อยู่ภายในออกมา ทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมา และนำมาศึกษาทำ

ความเข้าใจกันได้ ช่วยให้ผู้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเอง ในขณะเดียวกัน การที่บุคคลสวมบทบาทของผู้อื่นก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เช่นเดียวกัน

4.3.8 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน

(Instructional Model Based on Simpson's Processes for psycho-Motor Skill Development)

ซิมป์สัน (Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกายในการทำงานที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญ การ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำ สามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็ว หรือความราบรื่นในการจัดการ

4.3.9 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow's Instructional

Model for psychomotor Domain)

แฮร์โรว์ (Harrow, 1972, p. 96-99) ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ได้แก่ การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

4.3.10 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies' Instructional

Model for Psychomotor Domain) ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติว่าทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อยๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

4.3.11 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

(Group Investigation Instructional Model)

จอยส์ และ วิล (Joyce & Weil, 1996, p. 80-88) เป็นผู้พัฒนารูปแบบนี้จากแนวคิดหลัก ของเธเลน (Thelen) 2 แนวคิด คือแนวคิดเกี่ยวกับการสืบเสาะแสวงหาความรู้ (inquiry) และแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (knowledge) เธเลนได้อธิบายว่า สิ่งสำคัญที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกหรือความต้องการที่จะสืบค้นหรือเสาะแสวงหาความรู้ก็คือตัวปัญหา แต่ปัญหานั้นจะต้องมีลักษณะที่มีความหมายต่อผู้เรียน และท้าทายเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการ

ที่จะแสวงหาคำตอบ นอกจากนั้นปัญหาที่ชวนให้เกิดความงุนงงสงสัย หรือก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด จะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเสาะแสวงหาความรู้หรือคำตอบมากยิ่งขึ้น

4.3.12 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Synectics Instructional Model) เป็นรูปแบบที่ จอยส์ และ วิล (Joyce and Weil, 1966, p. 239-253) พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดของกอร์ดอน (Gordon) ที่กล่าวว่า บุคคลทั่วไปมักยึดติดกับวิธีคิดแก้ไขปัญหาแบบเดิมๆ ของตน โดยไม่ค่อยคำนึงถึงความคิดของคนอื่น ทำให้การคิดของตนคับแคบและไม่สร้างสรรค์ บุคคลจะเกิดความคิดเห็นที่สร้างสรรค์แตกต่างไปจากเดิมได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยสมมติตัวเองเป็นคนอื่น และถ้ายิ่งให้บุคคลจากหลายกลุ่มประสบการณ์มาช่วยกันแก้ปัญหา ก็จะยิ่งได้วิธีการที่หลากหลายขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นกอร์ดอนจึงได้เสนอให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยแนวความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เหมือนเดิม ไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตัวเอง ให้อลองใช้ความคิดในฐานะที่เป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น สภาพการณ์เช่นนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้นได้ กอร์ดอนเสนอวิธีการคิดเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปมัยเพื่อใช้ในการกระตุ้นความคิดใหม่ๆ ไว้ 3 แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ และการเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง วิธีการนี้มีประโยชน์มากเป็นพิเศษสำหรับการเขียนและการพูดอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างสรรค์งานทางศิลปะ

4.3.13 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์เรนซ์ (Torrance's Future Problem Solving Instructional Model) รูปแบบการเรียนการสอนนี้พัฒนามาจากรูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิด ของทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962) ซึ่งได้นำองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ คือ การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม มาใช้ประกอบกับกระบวนการคิดแก้ปัญหา และการใช้ประโยชน์จากกลุ่มซึ่งมีความคิดหลากหลาย โดยเน้นการใช้เทคนิคระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน

4.3.14 รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction Model)

จอยส์ และ วิล (Joyce and Weil, 1996, p. 334) อ้างว่า มีงานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยที่ชี้ให้เห็นว่าการสอนโดยมุ่งเน้นให้ความรู้ที่ลึกซึ้งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีบทบาทในการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน การเรียนการสอนโดยจัดสาระและวิธีการให้ผู้เรียนอย่างดีทั้งทางด้านเนื้อหาความรู้ และการให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนมีใจจดจ่อกับสิ่งที่เรียนและ ช่วยให้ผู้เรียน 80 % ประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นยังพบว่าบรรยากาศที่ไม่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน สามารถสกัดกั้นความสำเร็จของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องระมัดระวังไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในทางลบ เช่น การดูต่ำว่ากล่าว การแสดงความไม่พอใจ หรือวิพากษ์วิจารณ์ผู้เรียน เป็นต้น

4.3.15 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง (Storyline Method)

ดร. สตีฟ เบ็ล และ แซลลี่ ฮาร์คนเนส (Steve Bell and Sally Harkness) มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า

- 1) การเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะบูรณาการหรือเป็นสหวิทยาการ คือ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานศาสตร์หลายๆ อย่างเข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดในการประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน
- 2) การเรียนรู้ที่ดีเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผ่านทางประสบการณ์ตรงหรือการกระทำ หรือการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเอง
- 3) ความคงทนของผลการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียนรู้หรือวิธีการที่ได้ความรู้มา
- 4) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คุณค่าและสร้างผลงานที่ดีได้ หากมีโอกาสได้ลงมือกระทำ

จากฐานความเชื่อและหลักการดังกล่าว สตีฟ เบ็ล ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรและทักษะการเรียนจากหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์เรื่องขึ้นด้วยตนเอง โดยผู้สอนทำหน้าที่วางเส้นทางเดินเรื่องให้การดำเนินเรื่องแบ่งเป็นตอน ๆ (episode) แต่ละตอนประกอบด้วยกิจกรรมย่อยที่เชื่อมโยงกันด้วยคำถามหลัก (key question) ลักษณะของคำถามหลักที่เชื่อมโยงเรื่องราวให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องมี 4 คำถามได้แก่ ที่ไหน ใคร ทำอะไร อย่างไร และมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผู้สอนจะใช้คำถามหลักเหล่านี้เปิดประเด็น ให้ผู้เรียนคิดร้อยเรียงเรื่องราวด้วยตนเอง รวมทั้งสร้างสรรค์ชิ้นงานประกอบกันไป การเรียนการสอนด้วยวิธีการดังกล่าวจึงช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ประสบการณ์และความคิดของตนอย่างเต็มที่ และมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกัน อภิปรายร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง

4.3.16 รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT

แม็ค คาร์ธี (Mc Carthy, อ้างถึงใน ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี และไพเราะ พุ่มม่น, 2542, น. 7-11) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้ขึ้นจากแนวคิดของโคลป์ (Kolb) ซึ่งอธิบายว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของ 2 มิติ คือการรับรู้ และกระบวนการจัดกระทำข้อมูล การรับรู้ของบุคคลมี 2 ช่องทาง คือผ่านทางประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม และผ่านทางความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม ส่วนการจัดกระทำกับข้อมูลที่รับรู้ นั้น มี 2 ลักษณะเช่นเดียวกัน คือการลงมือทดลองปฏิบัติ และการสังเกตโดยใช้ความคิดอย่างไต่ตรอง เมื่อลากเส้นตรงของช่องทางการรับรู้ 2 ช่องทาง และเส้นตรงของการจัดกระทำข้อมูลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้มาตัดกัน แล้วเขียนเป็นวงกลม จะเกิดพื้นที่เป็น 4 ส่วนของวงกลม ซึ่งสามารถแทนลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นผู้เรียนที่ถนัดจินตนาการ (imaginative learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านทางประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม และใช้กระบวนการจัดกระทำข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างไคร้ตรง

แบบที่ 2 เป็นผู้เรียนที่ถนัดการวิเคราะห์ (analytic learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านทางความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม และชอบใช้กระบวนการสังเกตอย่างไคร้ตรง

แบบที่ 3 เป็นผู้เรียนที่ถนัดใช้สามัญสำนึก (commonsense learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านทางความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม และใช้กระบวนการลงมือทำ

แบบที่ 4 เป็นผู้เรียนที่ถนัดในการปรับเปลี่ยน (dynamic learners) เพราะมีการรับรู้ผ่านทางประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม และชอบใช้กระบวนการลงมือปฏิบัติ

แม็คคาร์ธี ได้นำแนวคิดของโคลป์ มาประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมองทั้งสองซีก ทำให้เกิดเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้คำถามหลัก 4 คำถามคือ ทำไม (Why) อะไร (What) อย่างไร (How) และถ้า (If) ซึ่งสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกันทั้ง 4 แบบ ให้สามารถใช้สมองทุกส่วนของตนในการพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่

4.3.17 รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (*Instructional Models of Cooperative Learning*)

รูปแบบการเรียนการสอนของแนวคิดแบบร่วมมือ พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือของจอห์นสัน และจอห์นสัน (Johnson & Johnson, 1974, น. 213-240) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนควรร่วมมือกันในการเรียนรู้มากกว่าการแข่งขันกัน เพราะการแข่งขันก่อให้เกิดสภาพการณ์แพ้-ชนะ ต่างจากการร่วมมือกันซึ่งก่อให้เกิดสภาพการณ์ชนะ-ชนะ อันเป็นสภาพการณ์ที่ดีกว่าทั้งทางด้านจิตใจและสติปัญญา หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ประการ ประกอบด้วย (1) การเรียนรู้ต้องอาศัยหลักพึ่งพากัน โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกันและจะต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกัน (2) การเรียนรู้ที่ดีต้องอาศัยการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และการเรียนรู้ต่างๆ (3) การเรียนรู้ร่วมกันต้องอาศัยทักษะทางสังคม โดยเฉพาะทักษะในการทำงานร่วมกัน (4) การเรียนรู้ร่วมกันควรมีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการทำงาน (5) การเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินได้ หากผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้แบบร่วมมือกัน นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาสาระต่างๆ ได้กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้นแล้ว ยังสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านสังคมและอารมณ์มากขึ้นด้วย รวมทั้งมีโอกาสได้ฝึกฝนพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกมาก

4.3.18 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์

ศุมน อมรวิวัฒน์ (2533, น. 168-170) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้ขึ้นมาจากแนวคิดที่ว่าการศึกษาที่แท้จริงสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต ซึ่งต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งมีทั้งทุกข์ สุข ความสมหวัง และความผิดหวังต่างๆ การศึกษาที่แท้จริงช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ เหล่านั้น และสามารถเอาชนะปัญหาเหล่านั้น โดย (1) การเผชิญ ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาวะที่ต้องเผชิญ (2) การผจญ คือ การเรียนรู้ที่จะต่อสู้กับปัญหาอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและมีหลักการ (3) การผสมผสาน ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะผสมผสานวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาให้สำเร็จ (4) การเผด็จ คือ การแก้ปัญหาให้หมดไปโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาสืบเนื่องต่อไปอีก

4.3.19 รูปแบบการเรียนการสอนโดยสร้างศรัทธา

ศุมน อมรวิวัฒน์ (2533) ได้นำแนวคิดจากหนังสือพุทธธรรมของพระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต) เกี่ยวกับการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการมาสร้างเป็นหลักการและขั้นตอนการสอนตามแนวพุทธวิธีขึ้น รูปแบบการเรียนการสอนนี้พัฒนาขึ้นจากหลักการที่ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดสภาพแวดล้อม แรงจูงใจ และวิธีการสอนให้ศิษย์เกิดศรัทธาที่จะเรียนรู้ การได้ฝึกฝนวิธีการคิดโดยแยกคายและนำไปสู่การปฏิบัติจนประจักษ์จริง โดยครูทำหน้าที่เป็นกัลยาณมิตรช่วยให้ศิษย์ได้มีโอกาสคิดและแสดงออกอย่างถูกวิธี จะช่วยพัฒนาให้ศิษย์เกิดปัญญาและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4.3.20 รูปแบบการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลชิปปา

(CIPPA Model)

ทิสนา แจมมณี (2543, น. 17) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้ใช้แนวคิดทางการศึกษาต่างๆ ในการสอนมาเป็นเวลาประมาณ 30 ปี และพบว่าแนวคิดจำนวนหนึ่งสามารถใช้ได้ผลดีตลอดมา จึงได้นำแนวคิดเหล่านั้นมาประสานกัน ทำให้เกิดเป็นแบบแผนขึ้น แนวคิดดังกล่าวได้แก่ (1) แนวคิดการสร้างความรู้ (2) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนความรู้ โดย ทิสนา แจมมณี ได้ใช้แนวคิดเหล่านี้ในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (construction of knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนด้วยตนเองและฟังตนเองแล้ว ยังต้องฟังการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเพื่อน บุคคลอื่นๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย รวมทั้งต้องอาศัยทักษะกระบวนการ (process skills) ต่างๆ จำนวนมากเป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ นอกจากนี้การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ดี หากผู้เรียนมีความพร้อมในการรับรู้และเรียนรู้ มีประสาทการรับรู้ที่ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา ซึ่งสิ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพดังกล่าวได้ก็คือการ

ให้มีการเคลื่อนไหวทางกายอย่างเหมาะสม กิจกรรมที่มีลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง และความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นจะมีความลึกซึ้งและอยู่คงทนมากขึ้น หากผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ที่ไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ที่หลากหลายด้วยแนวคิดดังกล่าวจึงเกิด แบบแผน “CIPPA” ขึ้น ซึ่งผู้สอนสามารถนำแนวคิดทั้ง 5 ดังกล่าวไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มีคุณภาพได้

4.3.21 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (constructivism)

ไพจิตร สะดวกการ (2538) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) การเรียนรู้คือการสร้างโครงสร้างทางปัญญาที่สามารถคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาหรืออธิบายสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้
- 2) นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยวิธีต่างๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิม โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ ความสนใจ และแรงจูงใจภายในตนเองเป็นจุดเริ่มต้น
- 3) ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครงสร้างทางปัญญาของนักเรียนเอง

4.3.22 รูปแบบการเรียนการสอนแบบเน้นกระบวนการ (Process Approach)

พิมพันธ์ เวสสะ โกลส (2533) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานที่ว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางสติปัญญาและภาษา (intellectual-linguistic) การเรียนการสอนจึงควรมุ่งเน้นที่กระบวนการทั้งหลายที่ใช้ในการสร้างงานเขียน การสอนควรเป็นการเสนอแนะวิธีการสร้างและเรียบเรียงความคิด มากกว่าจะเป็นการสอนรูปแบบและโครงสร้างของภาษา กระบวนการที่ผู้เรียนควรที่จะพัฒนานั้นเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนการเขียน ซึ่งประกอบด้วยทักษะการสร้างความคิด การค้นหาข้อมูลและการวางแผน การเรียบเรียงข้อมูลที่จะนำเสนอ ส่วนในขณะที่เขียนก็ได้แก่ การร่างงานเขียน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการจัดความคิดหรือข้อมูลต่างๆ ให้เป็นข้อความที่ต่อเนื่องสำหรับการแก้ไขปรับปรุงร่างที่ 1 ให้เป็นงานเขียนฉบับสมบูรณ์นั้นผู้เขียนจำเป็นต้องมีการแก้ไขด้านภาษาทั้งด้านความถูกต้องของไวยากรณ์และการเลือกใช้คำ

4.3.23 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ

นวลจิตต์ ชาวศิริพิงศ์ (2535) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้น โดยอาศัยแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ 9 ประการ ซึ่งมีสาระโดยสรุปว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะปฏิบัติที่ดีนั้น ผู้สอนควรที่จะเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์งานที่จะให้ผู้เรียนทำ โดยแบ่งงานออกเป็น

ส่วนย่อยๆ และลำดับงานจากง่ายไปสู่ยาก แล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานย่อยๆ แต่ละส่วนให้ได้ แต่ก่อนที่จะลงมือทำงานควรให้ผู้เรียนมีความรู้ในงานถึงขั้นเข้าใจในงานนั้นเป็นอย่างน้อย รวมทั้งได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานด้วย แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกทำงานด้วยตัวเองในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริง โดยจัดลำดับการเรียนรู้ตามลำดับตั้งแต่ง่ายไปยาก คือเริ่มจากการให้รับรู้งาน ปรับตัวให้พร้อม ลองทำโดยการเลียนแบบ ลองผิดลองถูก (ถ้าไม่เกิดอันตราย) แล้วจึงให้ฝึกทำเองและทำหลายๆ ครั้งจนกระทั่งชำนาญ สามารถทำได้เป็นอัตโนมัติ ขณะฝึกผู้เรียนควรได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงงานเป็นระยะๆ และผู้เรียนควรได้รับการประเมินทั้งทางด้านความถูกต้องของผลงาน ความชำนาญในงาน (ทักษะ) และลักษณะนิสัยในการทำงานด้วย

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รังสีจันทร์ สุวรรณศุภสิทธ (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ รองลงมาคือด้านการสอนและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสื่อประกอบการสอน ตามลำดับ

จิตติมา อัครชาติพงศ์ (2552) ได้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี 4 ปี สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประจำปีการศึกษาที่ 2/2552 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในด้านเนื้อหาวิชา ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการประเมินผลการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และในด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในส่วนของเนื้อหาวิชานั้นมีความทันสมัย เหมาะสมกับสาขาที่เรียน เป็นวิชาที่น่าสนใจ สารเนื้อหาดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่ควรให้มีเนื้อหาที่ยาวกว่านี้ โดยถ้าเป็นแบบเนื้อหาตามหนังสือที่เหมาะสมกับการบรรยายจะเป็นผลดีมาก ส่วนของผู้สอนมีการสอนที่แทรกประสบการณ์ดีมาก ทำให้เข้าใจได้ความรู้ มีความเป็นกันเอง มีการเอาสื่อใหม่ๆ มาสอนเสมอ และผู้สอนมีความเอาใจใส่กับผู้เรียนเป็นอย่างดี ส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนมีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการจัดงานเป็นกลุ่มให้กับนักศึกษา ส่วนของปัจจัยส่งเสริมการ

เรียนการสอน ผู้สอนมีส่วนช่วยกระตุ้นการสอนให้กับนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้ความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ และในส่วนของ การประเมินผลการเรียนการสอน ผู้สอนมีความยุติธรรม ประเมินตามความเป็นจริง และมีการแจ้งคะแนนให้นักศึกษาทราบก่อนสอบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน” มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน” เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) ที่ศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากตัวแปรค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 200,000 คน (ข้อมูล ณ. พศ. 2558)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ 95

สูตรในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยกำหนดให้ n = กลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับ (.05)

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คนแล้วจึงใช้วิธีในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเทียบอัตราส่วน (Quota Sampling) โดยเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนจากการจับสลากได้ 4 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มหาวิทยาลัยธนบุรี และมหาวิทยาลัยสยาม ก่อนแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนนักศึกษาได้มหาวิทยาลัยละ 100 คน

2.3 ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ คือ ค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

3.1 ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

3.2 ออกแบบเครื่องมือที่ต้องการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

3.2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ

3.2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามค่านิยมในการใช้สื่อสังคม

3.2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม

3.2.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม

3.2.5 ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม

3.3 ศึกษาวรรณกรรมเพื่อกำหนดนิยามของตัวแปรที่ต้องการศึกษา

3.3.1 **ค่านิยม** หมายถึง ความเชื่ออย่างหนึ่งของบุคคลที่จะยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง โดยอาศัยเหตุผลที่จะยอมรับหรือเชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นเครื่องควบคุม

ความประพฤติและการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งจะประพฤติหรือปฏิบัติแบบเดียวกันซ้ำๆ จนกระทั่งผู้อื่นรู้ว่าตนเองมีความเชื่อ แนวคิด หรือค่านิยมอย่างไร

3.3.2 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การที่พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งๆ หรือกลุ่มหนึ่งๆ ที่ชอบพอกันรักใคร่และสนิทสนมคุ้นเคยกัน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของบุคคลอื่นในลักษณะทางเดียว

3.3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด หรือแนวปฏิบัติ จากครูไปสู่ผู้เรียนด้วยวิธีการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ ระเบียบ และแบบแผน ตามที่ครูได้เลือกสรรแล้ว เพื่อให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3.3.4 พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม หมายถึง กิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งมีการตอบสนองที่สามารถสังเกตเห็นได้ในการใช้เครือข่ายสังคม เช่น ความถี่ ช่วงเวลาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้

3.4 กำหนดระดับการวัดตัวแปร

ค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม เป็นตัวแปรที่อยู่ในระดับการวัดแบบอันตรภาคซึ่งสามารถกำหนดให้อยู่ในระดับการวัดแบบจัดอันดับได้

3.5 สร้างกรอบเครื่องมือฯ

ตัวแปรหลัก	ตัวแปรย่อย	ระดับการวัด
- ค่านิยม	-	อันตรภาค
- อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	-	
- กิจกรรมการเรียนการสอน	-	
- พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม	-	

3.6 สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับกรอบของเครื่องมือที่ต้องการพัฒนา

ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามจำนวน 41 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรดังนี้

- 1) ค่านิยม จำนวน 15 ข้อ
- 2) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน จำนวน 12 ข้อ

- 3) กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ
- 4) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม จำนวน 2 ข้อ

3.7 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) เสนอข้อคำถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพความตรง (Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence /IOC) โดย IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเท่ากับ 1.00

2) นำแบบทดสอบที่ได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

ข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.10 ขึ้นไป แสดงว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดี (Office of Educational Assessment, University of Washington. Citing in Sax G. and Newton J.w., 1997, น. 239 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2555, น.36)

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง .247 - .636

ข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงสูงกว่า 0.70 แสดงว่ามีค่าความเที่ยงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (Guilford and Fruchter อ้างถึงใน วรนุช แหยมแสง, 2555, น. 25)

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86

3.8 ลักษณะของแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน เป็นแบบวัดโดยใช้วิธีประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่

3.8.1 แบบสอบถามค่านิยมในการใช้สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม ใช้วิธีประเมินค่า ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในการใช้สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคมมากที่สุด

มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในการใช้สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคมมาก

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในการใช้สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคมปานกลาง

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในการใช้สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคมน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในการใช้สื่อสังคม
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคมน้อยที่สุด

3.8.2 เกณฑ์ในการให้คะแนน จะให้คะแนน 5-4-3-2-1 สำหรับการตอบ
มากที่สุดตามลำดับไปจนถึงน้อยที่สุด

3.8.3 การแปลผลจากคะแนน ใช้การแปลผลจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 แสดงว่ามีค่านิยมในการใช้
สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม
มากที่สุด

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 แสดงว่ามีค่านิยมในการใช้
สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม
มาก

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 แสดงว่ามีค่านิยมในการใช้
สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม
ปานกลาง

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 แสดงว่ามีค่านิยมในการใช้
สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม
น้อย

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 แสดงว่ามีค่านิยมในการใช้
สื่อสังคม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อสังคม
น้อยที่สุด

3.8.4 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ใช้วิธีประเมินค่า ดังนี้

บ่อยมากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม
มากกว่า 10 ครั้ง / วัน

บ่อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม
ประมาณ 6 - 10 ครั้ง / วัน

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม
ประมาณ 3 - 5 ครั้ง / วัน

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม
ประมาณ 1 - 3 ครั้ง / วัน

ไม่เคย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยใช้งานสื่อสังคมในลักษณะนั้นเลย

3.8.5 เกณฑ์ในการให้คะแนน จะให้คะแนน 4-3-2-1-0 สำหรับการตอบบ่อยมากที่สุดตามลำดับไปจนถึงไม่เคย

3.8.6 การแปลผลจากคะแนน ใช้การแปลผลจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 3.21 – 4.00 แสดงว่ามีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมบ่อยมากที่สุด

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 2.41 – 3.20 แสดงว่ามีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมบ่อย

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 1.61 – 2.40 แสดงว่ามีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมปานกลาง

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 0.81 – 1.60 แสดงว่ามีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมน้อย

ผู้ทำแบบสอบถามได้คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.80 แสดงว่าไม่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมเลย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อประสานขอความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มหาวิทยาลัยธนบุรี และมหาวิทยาลัยสยาม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 30 คนทำแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม

4.3 ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ทำแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม

4.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อานาพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

5.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence / IOC)

ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$IOC = \sum R/N$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีความ

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเท่ากับ 1.00

5.1.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยการหา

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation / ITC) ด้วยการนำสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Chronbach, 1951 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2555, น. 35)

ITC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.10 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ดี (Office of Educational Assessment, University of Washington. Citing in Sax G. and Newton J.w., 1997, น. 239 อ้างถึงใน โกศล มีคุณ, 2555, น.36)

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามมีค่าระหว่าง .247 - .636

5.1.3 หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำสูตรสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Chronbach)

$$\alpha = N/N-1 (SD^2 - \sum SDi^2 / SD^2)$$

เมื่อ N = จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

SD^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสอบถามทั้งฉบับ

SDi^2 = ค่าความแปรปรวนของข้อคำถามรายข้อ

α ที่มีค่าสูงกว่า 0.70 แสดงว่ามีค่าความเที่ยงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน(

Guilford and Fruchter อ้างถึงใน วรนุช แหยมแสง, 2555, น. 25)

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .86

5.2 การวิเคราะห์ผลการวิจัย

5.2.1 วิเคราะห์หาระดับค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอน และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percent)

5.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กิจกรรมการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Paerson' Product Moment Correlation Coefficient)

5.2.3 วิเคราะห์อำนาจการทำนายพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน” ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นปีที่ศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	154	38.50
หญิง	246	61.50
รวม	400	100
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	80	20
20 ปี	109	27.25
21 ปี	60	15
22 ปี	50	12.50
23 ปี	46	11.50
24 ปีขึ้นไป	55	13.75
รวม	400	100
ชั้นปีที่ศึกษา		
ปีที่ 1	89	22.25
ปีที่ 2	115	28.75
ปีที่ 3	99	24.75
ปีที่ 4	97	24.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50

ปัจจัยด้านอายุ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่มีอายุ 20 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 รองลงมา ได้แก่ อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 80 คน อายุ 21 ปี จำนวน 60 คน และอายุ 24 ปีขึ้นไป จำนวน 55 คน อายุ 22 ปี จำนวน 50 คน และอายุ 23 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 20, 15, 13.75, 12.50 และ 11.50 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านชั้นปีที่ศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 รองลงมา ได้แก่ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 99 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 97 คน และชั้นปีที่ 1 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75, 24.25 และ 22.25 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

ตารางที่ 4.2 แสดงการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

การใช้งานเบื้องต้น	จำนวนคน	ร้อยละ
อุปกรณ์เชื่อมต่อ		
คอมพิวเตอร์	47	11.75
แท็บเล็ต	73	18.25
โทรศัพท์มือถือ	278	69.50
อื่นๆ	2	.50
รวม	400	100
ระยะเวลาในการเชื่อมต่อ		
น้อยกว่า 10 นาที	19	4.75
10-20 นาที	117	29.25
20-30 นาที	154	38.50
มากกว่า 30 นาที	110	27.50
รวม	400	100
ระยะเวลาใช้งานต่อวัน		
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	30	7.50
2-3 ชั่วโมง	136	34.00
4-5 ชั่วโมง	103	25.75
6-7 ชั่วโมง	44	11.00
8-9 ชั่วโมง	55	13.75
มากกว่า 10 ชั่วโมง	32	8.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ใช้งานสื่อสังคมผ่านโทรศัพท์มือถือ จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมา ได้แก่ แท็บเล็ต จำนวน 73 คน คอมพิวเตอร์ จำนวน 42 คน และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25, 11.75 และ 0.50 ตามลำดับ

ด้านระยะเวลาในการเชื่อมต่อ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเชื่อมต่อ 20 – 30 นาที จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมา ได้แก่ 10 - 20 นาที จำนวน 117 คน มากกว่า 30 นาที จำนวน 110 คน และน้อยกว่า 10 นาที จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25, 27.50 และ 4.75 ตามลำดับ

ด้านระยะเวลาในการใช้งาน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ใช้งานสื่อสังคม 2 – 3 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมา ได้แก่ 4 – 5 ชั่วโมง จำนวน 103 คน 8 – 9 ชั่วโมง จำนวน 55 คน และ 6 – 7 ชั่วโมง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75, 13.75 และ 11.00 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาในการใช้งานลำดับสุดท้าย ได้แก่ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50

ตารางที่ 4.3 แสดงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษาเป็นรายด้าน

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านการเรียน	3.07	.63	น้อยมาก
ด้านเพื่อนและครอบครัว	2.94	.67	น้อยมาก
ด้านเพื่อความบันเทิง	2.78	.78	น้อยมาก
ด้านธุรกิจ	2.95	.67	น้อยมาก
รวม	2.93	.58	น้อยมาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ใช้งานสื่อสังคมโดยรวมน้อยมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ใช้งานสื่อสังคมในด้านการเรียนน้อยมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.07 ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านธุรกิจ ด้านเพื่อนและครอบครัว และด้านเพื่อความบันเทิงน้อยมากเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.95, 2.94 และ 2.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

หัวข้อ	Mean	S.D.	การแปลผล
1. ประเภทของสื่อสังคมที่เลือกใช้งาน			
Facebook	3.39	.90	บ่อยมากที่สุด
Line	3.28	.95	บ่อยมากที่สุด
Instagram	2.60	1.20	บ่อยมาก
Google plus	2.07	1.42	ปานกลาง
Whatsapp	1.74	1.46	ปานกลาง
Twitter	1.65	1.45	ปานกลาง
2. วัตถุประสงค์ของการใช้งานสื่อสังคม			
ด้านการเรียน			
ค้นหาหาความรู้เพิ่มเติม	3.37	.75	บ่อยมากที่สุด
ดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ	3.29	.82	บ่อยมาก
ดูผลการเรียน	3.20	.87	บ่อยมาก
ติดต่อสอบถามข้อมูล	3.31	3.00	บ่อยมาก
ใช้บริการเว็บบอร์ดในการตั้งกระทู้	2.68	1.20	บ่อยมาก
ใช้รับทราบความเคลื่อนไหวทางวิชาการ	2.99	.89	บ่อยมาก
ใช้ติดต่อกับอาจารย์ผู้สอน	2.88	.94	บ่อยมาก
ด้านเพื่อนและครอบครัว			
ใช้ติดต่อกับเพื่อน	3.24	.85	บ่อยมาก
ใช้ติดต่อกับครอบครัว	3.02	.95	บ่อยมาก
อัปเดตข้อมูลของตนเอง	2.98	.93	บ่อยมาก
แชร์ข้อมูลให้กับเพื่อน	3.00	.91	บ่อยมาก
ค้นหาเพื่อนใหม่ๆ	2.79	1.05	บ่อยมาก
ค้นหาเพื่อนเก่า	2.85	1.02	บ่อยมาก
ประชาสัมพันธ์ตัวเอง	2.74	1.12	บ่อยมาก
แสดงออกความรู้สึก	2.95	1.04	บ่อยมาก
แชร์สถานที่	2.86	1.03	บ่อยมาก
ค้นหาสถานที่ต่างๆ	3.02	.93	บ่อยมาก

ด้านความบันเทิง			
อ่านข่าวสารบันเทิง	3.05	.86	น้อยมาก
เล่นเกมออนไลน์	2.77	1.16	น้อยมาก
ใช้ในขณะที่รอการทำการกิจกรรม	2.85	.91	น้อยมาก
ความบันเทิง	3.12	.92	น้อยมาก
ด้านธุรกิจ			
หาข้อมูลในด้านที่สนใจ	3.11	.85	น้อยมาก
ขายสินค้า	2.51	1.31	น้อยมาก
หาซื้อสินค้า	2.79	1.10	น้อยมาก
สมัครงาน	2.72	1.19	น้อยมาก
รวม	2.86	.56	น้อยมาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมอยู่ในระดับน้อยมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.86 โดยประเภทของสื่อสังคมที่นักศึกษาเลือกใช้งานน้อยที่สุด ได้แก่ Facebook อยู่ในระดับน้อยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.39 และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการด้านการเรียน ได้แก่ การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ในระดับน้อยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.37 ด้านเพื่อนและครอบครัว ได้แก่ การใช้ติดต่อกับเพื่อนอยู่ในระดับน้อยมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.24 ด้านความบันเทิง ได้แก่ การอ่านข่าวสารบันเทิงอยู่ในระดับน้อยมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.05 และด้านธุรกิจ ได้แก่ การหาข้อมูลในด้านที่สนใจอยู่ในระดับน้อยมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.11

1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.5 แสดงระดับค่านิยมที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัย เอกชน

หัวข้อ	Mean	S.D.	การแปลผล
1. ฉันคิดว่าสื่อสังคมคือสิ่งที่ทันสมัย	4.44	.74	มากที่สุด
2. สื่อสังคมทำให้ฉันได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอด	4.38	.70	มากที่สุด
3. สื่อสังคมช่วยให้ฉันทำงานติดต่อประสานงานสะดวกขึ้น	4.28	.75	มากที่สุด
4. สื่อสังคมทำให้ฉันรู้สึกผ่อนคลาย	4.03	.81	มากที่สุด
5. การใช้สื่อสังคมช่วยลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร	3.80	1.02	มาก
6. ฉันได้รับความรู้ใหม่ๆจากการใช้สื่อสังคม	4.12	.77	มากที่สุด
7. ฉันชอบถ่ายรูปรูปตัวเองลงสื่อสังคม	3.83	1.00	มาก
8. ฉันชอบที่จะใช้งานสื่อสังคม	3.93	.88	มาก
9. ฉันสามารถคุยได้กับทุกคนที่เข้ามาทักทายบนสื่อสังคม	3.81	.98	มาก
10. ฉันรู้ว่าการใช้สื่อสังคมคือดาบสองคม	4.06	.91	มากที่สุด
11. สื่อสังคมทำให้ฉันมีความสุข	3.88	.93	มาก
12. ฉันใช้เวลาอยู่กับสื่อสังคมมากเกินไป	3.75	.91	มาก
13. ฉันรู้สึกว่าฉันให้เวลากับสื่อสังคมมากกว่าคนรอบข้าง	3.62	.99	มาก
14. สื่อสังคมทำให้ฉันคุยกับคนรอบข้างได้น้อยลง	3.64	1.00	มาก
15. ฉันอยู่ได้โดยไม่ต้องใช้สื่อสังคม	3.53	1.10	มาก
รวม	3.94	.50	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนมีค่านิยมในการใช้สื่อสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.94 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย พบว่า 3 อันดับแรกอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฉันคิดว่าสื่อสังคมคือสิ่งที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 สื่อสังคมทำให้ฉันได้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.38 และ สื่อสังคมช่วยให้ฉันทำงานติดต่oprสานงานสะดวกขึ้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ฉันอยู่ได้โดยไม่ต้องใช้สื่อสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.53

ตารางที่ 4.6 แสดงระดับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเอกชน

หัวข้อ	Mean	SD.	การแปลผล
1. ฉันเริ่มต้นการใช้สื่อสังคมเพราะเพื่อนแนะนำ	3.78	1.17	มาก
2. เพื่อนของฉันใช้สื่อสังคมกันทุกคน	4.17	.80	มากที่สุด
3. ฉันมักจะใช้สื่อสังคมคุยกับเพื่อนถึงแม้จะอยู่ใกล้ๆ กัน	3.65	1.18	มาก
4. ฉันได้เพื่อนใหม่จากการใช้สื่อสังคมอยู่เสมอ	3.76	.97	มาก
5. สื่อสังคมช่วยให้ฉันทำงานติดต่อกับเพื่อนสะดวกขึ้น	4.03	.91	มากที่สุด
6. ฉันรู้ความเคลื่อนไหวของเพื่อนจากสื่อสังคม	4.28	.76	มากที่สุด
7. ฉันจะถูกเพื่อนต่อว่าเมื่อไม่อัปเดตข้อมูลบนสื่อสังคม	3.63	1.18	มาก
8. ฉันและเพื่อนมักใช้เวลาอยู่กับโซเชียลมากกว่าที่จะนั่งคุยกัน	3.67	1.06	มาก
9. ฉันคิดว่าสื่อสังคมทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนลดลง	3.65	1.03	มาก
10. ฉันคิดว่าสื่อสังคมทำให้ฉันติดต่อดีกับเพื่อนได้ง่ายขึ้น	3.99	.84	มาก
11. ฉันมักเห็นมุมมองอื่นๆ ของเพื่อนที่ฉันไม่เคยรู้บนโลกโซเชียล	3.95	.88	มาก
12. เพื่อนมักจะแนะนำโปรแกรมสื่อสังคมใหม่ๆ ให้ฉันเสมอ	3.83	1.02	มาก
รวม	3.86	.57	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า 3 อันดับแรกอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฉันรู้ความเคลื่อนไหวของเพื่อนจากสื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 เพื่อนของฉันใช้สื่อสังคมกันทุกคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และ สื่อสังคมช่วยให้ฉันทำงานติดต่อกับเพื่อนสะดวกขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ฉันจะถูกเพื่อนต่อว่าเมื่อไม่อัปเดตข้อมูลบนสื่อสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

ตารางที่ 4.7 แสดงระดับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

หัวข้อ	Mean	SD.	การแปลผล
1. ฉันใช้สื่อสังคมในกิจกรรมการเรียน	4.15	.81	มากที่สุด
2. อาจารย์มักจะใช้สื่อสังคมในการสั่งงาน	3.97	.88	มาก
3. การใช้งานสื่อสังคมร่วมกับการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ดี	4.00	.84	มากที่สุด
4. การสั่งงานทางสื่อสังคมทำได้ง่ายมากกว่าส่งด้วยตนเอง	3.93	.90	มาก
5. ฉันสามารถใช้สื่อสังคมในเวลาเรียนได้	3.62	1.04	มาก
6. ฉันมักจะพลาดข่าวสารจากอาจารย์ ถ้าฉันไม่ใช้สื่อสังคม	3.77	.96	มาก
7. ฉันสามารถติดตามข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับทางมหาวิทยาลัยได้จากสื่อสังคม	3.95	.90	มาก
8. มหาวิทยาลัยควรจัดตั้งอุปกรณ์ให้ใช้สื่อสังคมตามจุดต่างๆ	3.87	1.00	มาก
9. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยใช้สื่อสังคม	3.98	.86	มาก
10. การเรียนการสอนผ่านสื่อสังคมเป็นสิ่งที่ควรจัดให้มีในทุกๆ มหาวิทยาลัย	3.88	.85	มาก
11. ทางมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลในสื่อสังคมมากกว่าในตำรา	3.78	.92	มาก
รวม	3.90	.57	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า 2 อันดับแรกอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ฉันใช้สื่อสังคมในกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และ การใช้งานสื่อสังคมร่วมกับการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ฉันสามารถใช้สื่อสังคมในเวลาเรียนได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และชั้นปีที่ศึกษา

ตารางที่ 4.8 แสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม	ชาย		หญิง		t	P
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
ด้านการเรียน	3.10	.61	3.05	.64	.69	.24
ด้านเพื่อนและครอบครัว	3.05	.62	2.88	.70	2.51	.42
ด้านเพื่อความบันเทิง	3.03	.64	2.89	.68	1.98	.39
ด้านธุรกิจ	2.87	.77	2.72	.81	1.75	.69

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมไม่ต่างกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม	F	P-Value
ด้านการเรียน	1.59	.16
ด้านเพื่อนและครอบครัว	6.81	.00*
ด้านบันเทิง	1.79	.11
ด้านธุรกิจ	3.99	.00*

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมด้านเพื่อนและครอบครัว และด้านธุรกิจต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษา

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม	F	P-Value
ด้านการเรียน	.18	.90
ด้านเพื่อนและครอบครัว	.23	.87
ด้านบันเทิง	2.78	.04*
ด้านธุรกิจ	.38	.76

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมด้านบันเทิงต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄
ค่านิยม (X ₁)	1	.64*	.58*	.62*
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน(X ₂)		1	.62*	.63*
กิจกรรมการเรียนการสอน (X ₃)			1	.62*
พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม (X ₄)				1

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในระดับสูง และอยู่ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ ค่านิยม มีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ .64 รองลงมาได้แก่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าความสัมพันธ์ เท่ากับ .63 และ .62 ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.12 แสดงอำนาจการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัจจัย	B	Beta	T	Sig
ค่านิยม (X_1)	.31	.27	5.88*	.00
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน(X_2)	.27	.27	5.55*	.00
กิจกรรมการเรียนการสอน (X_3)	.28	.29	6.33*	.00

$R = 0.72$ $R^2 = 0.53$

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนได้ร้อยละ 53 ($R^2 = .53$) เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านค่านิยม และด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โดยมีค่าความสำคัญเท่ากับ .29, .27 และ .27 ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกปัจจัย สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z = .29ZX_3 + .27ZX_1 + .27ZX_2$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน” สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

1. การดำเนินการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา

1.1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

1.1.3 เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน จากปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร

นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 200,000 คน (ข้อมูล ณ. พศ. 2558)

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ 95 และใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเทียบอัตราส่วน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อประสานขอความร่วมมือไปยังมหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี มหาวิทยาลัยธนบุรี และมหาวิทยาลัยสยาม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 30 คนทำแบบสอบถาม พฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม

3) ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ทำแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม

4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อัจฉริยะพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม และสรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูล

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ

2. สรุปผลการวิจัย

2.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมไม่ต่างกัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมด้านเพื่อนและครอบครัว และด้านธุรกิจต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมด้านบันเทิงต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในระดับสูง และอยู่ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ปัจจัยทำนายด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนได้ ร้อยละ 53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชน” สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในระดับสูง และอยู่ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านค่านิยม โดยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก หมายความว่า เมื่อปัจจัยด้านค่านิยมสูงขึ้น พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา ก็จะสูงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะค่านิยมเกิดจากการยอมรับของแต่ละบุคคลว่าสิ่งที่ตนกำลังกระทำอยู่นั้นมีคุณค่าดีงาม สมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ โดยเป็นการยอมรับด้วยตนเอง ไม่ใช่กระทำเพราะถูกบังคับ จะเห็นได้ว่าสังคมในปัจจุบันให้การยอมรับในเรื่องของการใช้สื่อสังคมว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งสำหรับการดำรงชีวิต เพราะสื่อสังคมเป็นที่รวบรวมสาระความรู้มากมายหลายแขนงที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย เช่น เนื้อหาทางวิชาการ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สินค้า บริการ การท่องเที่ยว แผนที่เดินทาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบริการด้านซื้อขายสินค้า เกมออนไลน์ และที่สำคัญคือการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคนอื่น ได้อย่างไรข้อจำกัด ดังนี้จึงทำให้สื่อสังคมเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่มองเห็นว่ามีคุณค่าและความสำคัญสำหรับชีวิต ค่านิยมการใช้สื่อสังคมของคนส่วนใหญ่จึงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สื่อสังคมของนักศึกษา โดยนักศึกษาจะยอมรับเอารูปแบบการดำเนินชีวิตด้วยสื่อสังคมที่ตนเองพบเห็นเป็นประจำวันจนเป็นเรื่องปกติธรรมดาว่ามีคุณค่าและความหมาย จนเกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังด้วยการกระทำพฤติกรรมตามรูปแบบการใช้สื่อสังคมดังกล่าวซ้ำๆ บ่อยๆ ในที่สุดก็จะเกิดความเชื่อด้วยตนเองอย่างลึกซึ้งว่าสื่อสังคมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตจริงๆ ทั้งยังพร้อมที่จะยืนยันและชักจูงให้บุคคลอื่นเห็นดีงามกับค่านิยมในการใช้สื่อสังคมตามตนไปด้วย สอดคล้องกับ สมบัติ มหารศ (2550) ที่มีแนวคิดที่ค่านิยมเป็นสิ่งที่สังคมหนึ่งๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่า น่ายกย่อง น่ากระทำตาม หรือเห็นว่าถูกต้องและเป็นแนวทางที่คนในสังคมยึดถือไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ และ บลูม (Bloom, 1971) ที่กล่าวว่า ค่านิยมเป็นเป็นการยอมรับหลักการใด หลักการหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง ว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะยอมรับหรือเชื่อถือได้ เป็นความเชื่อในระดับที่บุคคลเปิดใจรับเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาพิจารณา ประเมินคุณค่า และมีการกระทำแบบเดียวกันซ้ำบ่อยๆ ตามความเชื่อที่มีอยู่ จนกระทั่งผู้อื่นรู้ว่าบุคคลนั้นมีค่านิยมอย่างไร โดยค่านิยมจะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ตั้งใจไว้ เพื่อให้ค่านิยมนั้นฝัง

รากลึกลงไปในจิตใจ และจะเข้าปกป้องเพื่อยืนยันค่านิยมนั้นๆ ทั้งยังจะชักจูงโน้มน้าวให้บุคคลอื่น มีความนิยมในสิ่งเดียวกับที่ตนเองยึดถืออยู่ด้วยเช่นเดียวกัน

3.2 ปัจจัยทำนายค่านิยม อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนได้ ร้อยละ 53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของนักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยเรียน การที่นักศึกษาจะก้าวไปสู่ความสำเร็จแรกของชีวิตคือสำเร็จการศึกษาได้นั้นก็ต้องมีความใส่ใจในการเรียนการสอน ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาเพื่อให้ก้าวทันโลกของอาชีพและการทำงานซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวและทุ่มเทความอุตสาหะพยายามเพื่อการแข่งขันทางการศึกษา โดยเฉพาะการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีซึ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกัน สื่อสังคมได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนการสอนในปัจจุบัน นักศึกษาต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้นในด้านการสืบหาข้อมูลทางการศึกษา หรือในด้านการทำกิจกรรมทางการเรียนการสอน หรือแม้แต่การติดต่อเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนก็ต้องอาศัยสื่อสังคมเป็นหลัก ดังนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักศึกษาในการเลือกใช้สื่อสังคมเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2543) ที่มีแนวคิดว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นการเรียนรู้ในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (construction of knowledge) ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะต้องเรียนด้วยตนเอง และพึ่งตนเองแล้ว ยังต้องพึ่งการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอนอีกด้วย รวมทั้งยังต้องอาศัยทักษะและเครื่องมือต่างๆ ในการสร้างความรู้ และส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้ง คงทน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และ วิจารย์ พานิช (2555) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนจากระบบการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้บรรยายแต่ผู้เดียวมาเป็นการใช้เทคโนโลยีควบคู่ไปกับการสอน และครูได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้ชี้แนะ การเรียนการสอนแบบเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลางไม่สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้ดีพอ ดังนั้นครูจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและเข้าใจบทบาทของนักเรียนและครูที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะที่สำคัญและจำเป็นอยู่เสมอ อันจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความพร้อมในการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

4.1.1 จากผลของการวิจัย พบว่า ค่านิยมสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษาได้ ดังนั้นจึงควรหาแนวทางพัฒนาให้นักศึกษามีค่านิยมที่ดี เพื่อให้การใช้สื่อสังคมเป็นไปอย่างถูกต้องตามความต้องการของสังคม

4.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาสื่อสังคมให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ใช้เอง และส่วนรวมมากยิ่งขึ้น

4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรจัดกิจกรรมแนะแนวให้นักเรียนและนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อสังคม เพื่อใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4.2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษา เช่น สถานะครอบครัว รายได้ของครอบครัว เป็นต้น

บรรณานุกรม

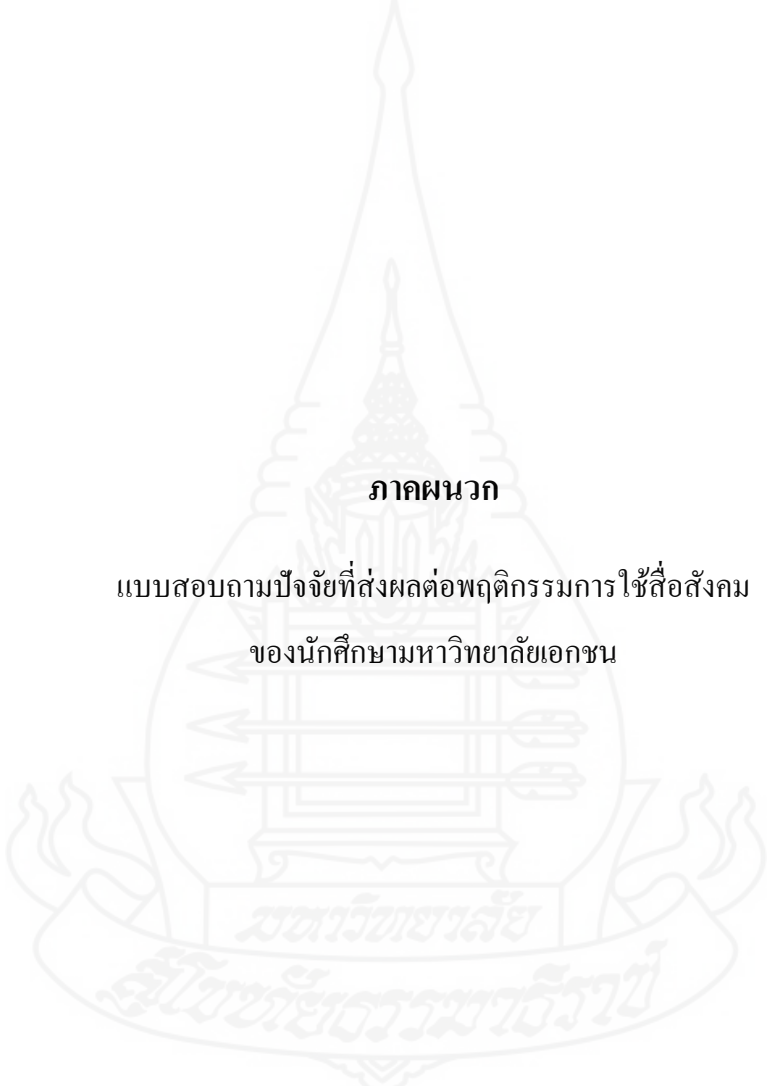

บรรณานุกรม

- กาญจน์กรอง สุอังคะ. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการขับขี่ของวัยรุ่นที่มีผลต่อความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถจักรยานยนต์. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- กาญจนา พูนสินรุ่งโรจน์. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรนอกเขตโรงงาน กรณีศึกษา พนักงาน โรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดสมุทรปราการ. การศึกษาเฉพาะบุคคลปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- แหม มังกรวงษ์. (2549). พฤติกรรมและการสื่อสารของมนุษย์. (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). คณะศิลปกรรมศาสตร์. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- จิตติมา อัครธิตินพงศ์. (2552). ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของนักศึกษาภาคปกติระดับปริญญาตรี 4 ปีสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ประจำปีการศึกษาที่ 2/2552. รายงานวิจัยสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์. คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. (2549). สังคมสงเคราะห์กลุ่มชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2556). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์ และเพื่อน. (2560). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2.
- เฉลิมพล ต้นสกุล. (2541). พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชนตติ สยนานนท์. (2555). พฤติกรรมและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชฎานิสาว์ กุลรัตน์มณีพร และคณะ. (2555). การเสริมสร้างค่านิยม: การทบทวนองค์ความรู้และแนวทางการวิจัยด้านค่านิยมไทยในอนาคต. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, กระทรวงวัฒนธรรม.

- ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2556). *บทบาทของสื่อใหม่ในการสร้างค่านิยมทางสังคม และอัตลักษณ์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก <http://goo.gl/zheBsU>.
- ทศนา แจมมณี. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนัญญา ชีระอกนิษฐ์. (2555). *พฤติกรรมมนุษย์เพื่อการพัฒนาตน. อุดรธานี: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*.
- ธีรวิภา กายแก้ว. (2556). *การสร้างเครือข่ายทางสังคม : กรณีศึกษานักฟุตบอลสมัครเล่นในกลุ่มกรุงเทพเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2558). *เครือข่ายสังคมในสังคมเครือข่าย*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปราศรัย กล้าผจญ. (2548). *คุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพฯ. ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ.
- ปรเมศร์ กลิ่นหอม. (2552). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2531). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิพัฒน์ อัมพฤษ. (2560). *ผลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก วิชาการออกแบบ และผลิตสื่อกราฟิกคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี*. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ภาสวรรณ ชีรอรอด. (2555). *บุคลิกภาพและค่านิยมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้บริโภคเพศหญิง ในการเลือกซื้อกระเป๋าหิ้วสตรี วิตตอง ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- มงคล เอี่ยมวงศรี. (2557). *ค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์และความตั้งใจซื้อซ้ำ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

- รังสีจันทน์ สุวรรณสถิตกร. (2555). *การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา LSC 305 การจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ. สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ.*
- ศรัญญา อิชิตะ. (2553). *การศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- สนธยา พลศรี. (2550). *เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.*
- สมบัติ มหารศ และคณะ. (2550). *ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ฝายวิชาการ(ศูนย์เอกสารและตำรา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, มหาสารคาม.*
- สุเทพ สุนทรเกษม. (2540). *ทฤษฎีสังคมวิทยาร่วมสมัย. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์โกลบอลวิชั่น.*
- สุชาติ ศรีวิชัย. (2552). *ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์. คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.*
- สุภัททา ปินทะแพทย์. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.*
- สุมิตร สุวรรณ. (2556). *แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของคณะวิชาเพื่อตอบสนองพันธกิจความเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- สุวีรวรรณ แจ้งจิตร. (2558). *การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.*
- อดิศักดิ์ สุภชนสินเขมม. (2554). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา CSE 105 โครงสร้างข้อมูล สาขาวิชาวิศวกรรมซอฟต์แวร์. รายงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- อภิวัฒน์ นำทรัพย์. (2545). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการซื้อและพึงพอใจไทยสากลและซีดี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.*
- Bloom, B. S. (1971). *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning.* New York: McGraw-Hill.
- Nevid, J. S. (2012). *An Introduction to Psychology.* (4 th ed.). Connecticut: WADSWORTH CENGAGE Learning.
- Reeder, E. H. (1971). *Supervision in the elementary school.* Boston: Houghton Mifflin.

ภาคผนวก

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

มหาวิทยาลัย

ศรีราชภัฏนครราชสีมา

แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลไปใช้ในการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลเป็นรายบุคคล และไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20 ปี 21 ปี
 22 ปี 23 ปี 24 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ปี 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4
4. อุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่อสื่อสังคม (บ่อยที่สุด)
 คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ อื่นๆ
5. ระยะเวลาการใช้สื่อสังคมแต่ละครั้ง
 น้อยกว่า 10 นาที 10-20 นาที
 20-30 นาที 30 นาทีขึ้นไป
6. ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมต่อวัน
 น้อยกว่า 1 ชั่วโมง 2-3 ชั่วโมง 4-5 ชั่วโมง
 6-7 ชั่วโมง 8-9 ชั่วโมง 10 ชั่วโมงขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมในการใช้สื่อสังคม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีตัวเลือก 5 คำตอบ ได้แก่

5	หมายถึง	ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด
4	หมายถึง	ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านมาก
3	หมายถึง	ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านปานกลาง
2	หมายถึง	ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านน้อย
1	หมายถึง	ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

2. กรุณาทำเครื่องหมาย **V** ลงในช่องที่ท่านเลือก

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ฉันคิดว่าการใช้สื่อสังคมคือสิ่งที่ทันสมัย					
2. สื่อสังคมทำให้ฉันได้รับข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา					
3. สื่อสังคมช่วยให้ฉันทำงานได้สะดวกขึ้น					
4. สื่อสังคมทำให้ฉันรู้สึกผ่อนคลาย					
5. สื่อสังคมช่วยลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร					
6. ฉันได้รับความรู้ใหม่ๆ จากการใช้สื่อสังคม					
7. ฉันชอบถ่ายรูปตัวเองลงสื่อสังคม					
8. ฉันชอบใช้งานสื่อสังคม					
9. ฉันคุยได้กับทุกคนที่เข้ามาทักทายในสื่อสังคม					
10. การใช้สื่อสังคมเป็นดาบสองคม					
11. สื่อสังคมทำให้ฉันมีความสุข					
12. ฉันใช้เวลาอยู่กับสื่อสังคมในแต่ละวันมากเกินไป					
13. ฉันให้เวลากับสื่อสังคมมากกว่าคนที่อยู่รอบข้าง					
14. สื่อสังคมทำให้ฉันพูดคุยติดต่อกับคนอื่นน้อยลง					
15. ฉันสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาสื่อสังคม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อการใช้สื่อสังคม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีตัวเลือก 5 คำตอบ ได้แก่
  - 5 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด
  - 4 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านมาก
  - 3 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านปานกลาง
  - 2 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านน้อย
  - 1 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด
2. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือก

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ฉันเริ่มต้นการใช้สื่อสังคมเพราะเพื่อนแนะนำ					
2. เพื่อนของฉันใช้สื่อสังคมกันทุกคน					
3. ฉันมักจะใช้สื่อสังคมคุยกับเพื่อนที่ถึงแม้จะอยู่ใกล้ๆ กัน					
4. ฉันได้เพื่อนใหม่จากการใช้สื่อสังคมอยู่เสมอ					
5. สื่อสังคมช่วยให้ฉันติดต่อกับเพื่อนได้สะดวกขึ้น					
6. ฉันรู้ความเคลื่อนไหวของเพื่อนจากสื่อสังคม					
7. ฉันจะถูกเพื่อนต่อว่าทุกครั้งถ้าไม่อัปเดตข้อมูลในสื่อสังคม					
8. ฉันและเพื่อนจะใช้เวลาอยู่กับสื่อสังคมมากกว่าการนั่งคุยกัน					
9. ฉันรู้สึกว่าการมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนลดลง					
10. ฉันคิดว่าสื่อสังคมทำให้ฉันติดต่อกับเพื่อนได้ง่ายขึ้น					
11. ฉันมักจะเห็นมุมมองอื่นๆ ของเพื่อนที่ฉันไม่เคยรู้ในสื่อสังคม					
12. เพื่อนมักจะแนะนำโปรแกรมสื่อสังคมใหม่ๆ ให้ฉันเสมอ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการใช้สื่อสังคม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีตัวเลือก 5 คำตอบ ได้แก่
  - 5 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านมากที่สุด
  - 4 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านมาก
  - 3 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านปานกลาง
  - 2 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านน้อย
  - 1 หมายถึง ตรงกับความเป็นจริง หรือความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด
2. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือก

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ฉันใช้สื่อสังคมในกิจกรรมการเรียน					
2. อาจารย์มักจะใช้สื่อสังคมในการสั่งงาน					
3. ฉันคิดว่าการใช้งานสื่อสังคมร่วมกับการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ดี					
4. การสั่งงานให้อาจารย์ผ่านทางสื่อสังคมทำได้ง่ายมากกว่าส่งด้วยตนเอง					
5. มหาวิทยาลัยสนับสนุนให้ใช้สื่อสังคมเพื่อการศึกษา					
6. ฉันสามารถใช้สื่อสังคมในเวลาเรียนได้					
7. ฉันมักจะพลาดข่าวสารจากอาจารย์ถ้าฉันไม่ใช้สื่อสังคม					
8. ฉันสามารถติดตามข่าวสารของมหาวิทยาลัยได้จากสื่อสังคม					
9. มหาวิทยาลัยติดตั้งอุปกรณ์เพื่อให้นักเรียนได้ใช้สื่อสังคมตามจุดต่างๆ					
10. อาจารย์ในมหาวิทยาลัยใช้สื่อสังคม					
11. ทุคมมหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อสังคม					
12. ทางมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลในสื่อสังคมมากกว่าในตำรา					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือก

ข้อความ	การใช้สื่อสังคม				
	บ่อยมากที่สุด	บ่อยมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย
1. ประเภทของสื่อสังคมที่เลือกใช้งาน					
Facebook					
Line					
Instragram					
Google plus					
Whatsapp					
Twitter					
2. วัตถุประสงค์ของการใช้งานสื่อสังคม					
เพื่อค้นหาหาความรู้เพิ่มเติม					
เพื่อดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ					
เพื่อดูผลการเรียน					
เพื่อติดต่อสอบถามข้อมูล					
ใช้บริการเว็บบอร์ดในการตั้งกระทู้					
ใช้ติดต่อกับเพื่อน					
ใช้รับทราบความเคลื่อนไหวทางวิชาการ					
ใช้ติดต่อกับครอบครัว					
ใช้ติดต่อกับอาจารย์ผู้สอน					
อ่านข่าวสารบันเทิง					
เล่นเกมออนไลน์					
หาข้อมูลในด้านที่สนใจ					
เพื่ออัปเดตข้อมูลของตนเอง					
เพื่อแชร์ข้อมูลให้กับเพื่อน					

ข้อคำถาม	การใช้สื่อสังคม				
	บ่อยมากที่สุด	บ่อยมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย
เพื่อค้นหาเพื่อนใหม่ๆ					
เพื่อขายสินค้า					
เพื่อหาซื้อสินค้า					
ใช้ในขณะที่รอการทำกิจกรรม					
เพื่อค้นหาเพื่อนเก่า					
เพื่อประชาสัมพันธ์ตัวเอง					
เพื่อสมัครงาน					
เพื่อความบันเทิง					
เพื่อแสดงออกความรู้สึก					
เพื่อแชร์สถานที่					
เพื่อค้นหาสถานที่ต่างๆ					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวศิรีวรรณ เจริญสุข
วัน เดือน ปีเกิด	5 กรกฎาคม 2510
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ พ.ศ.2548 ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2558
สถานที่ทำงาน	บริษัททองไทย การทอ จำกัด
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ทรัพยากรบุคคล

